

DIPLOMADOLGOZAT

Falcsik-Rábaközi Rita

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Budai Campus
Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
Emberi erőforrás tanácsadó mesterképzési szak

Kisgyermek felkészítése az oktatásra a gyöngyösi óvodás korúaknak szóló foglalkozások tükrében

Belső konzulens: Dr. Suhajda Csilla Judit
egyetemi docens

Belső konzulens

Intézete/tanszéke: Agrár- és Élelmiszergazdasági Intézet
Nemzetközi-szabályozási és Gazdasági Jogi Tanszék

Készítette: **Falcsik-Rábaközi Rita**

Budai Campus

2024

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés és célkitűzések	5
2. Szakirodalmi áttekintés	7
2.1. A második kisgyermekkor jellemzői	7
2.1.1. Az óvodáskorú gyermekek pszicho-szociális fejlődése	8
2.1.2. Az óvodáskorú gyermekek mozgásos, fizikai fejlődése.....	9
2.1.3. Az óvodáskorú gyermekek fejlesztésének szinterei	11
a. A család.....	11
b. Az óvoda.....	13
c. Egyéb szinterek.....	14
2.2. Az óvoda szerepe a gyermekek iskolára való felkészítésben	15
2.2.1. Óvodai nevelés célja, ÓNAP	15
2.2.2. Óvodai programok, foglalkozások.....	16
2.2.3. „Tehetségígéretek” támogatásának lehetőségei az óvodában.....	16
2.2.4. Az óvoda szerepe a gyermekek iskolára való felkészítésében.....	18
2.3. Gyöngyös város bemutatása	19
2.3.1. Földrajzi- gazdasági sajátosságok.....	19
2.3.3. Társadalmi és szocioökonómikus mutatók.....	22
2.3.4. A kisgyermekneveléssel foglalkozó intézmények a városban	25
3. Alkalmazott módszerek (anyag és módszer).....	27
3.1. A kutatás célja.....	27
3.2. Hipotézisek	28
3.3. A kutatás módszerei.....	28
3.3.1. A dokumentumelemzés módszere és mintája	28
3.3.2. Az interjú vizsgálat módszere és mintája.....	31
4. Eredmények és értékelésük	34
4.1. A dokumentumelemzés eredményei.....	34
4.1.1. Gyöngyös Város Óvodái Oktatási programja	36
4.1.2. Gyöngyös Város Óvodáinak ismertetése	39
4.1.3. Óvodai tornatermek.....	43
4.1.5. Kulturális programok.....	46
4.2. Interjú kutatás eredményei és értékelése	47
4.2.1. A foglalkozások célközönségének, céljának és körülményeinek vizsgálata	47
4.2.2. Szocioökonómikus tényezők vizsgálata	50

4.2.3. A foglalkozás szülői megítélése, gyerekek motiválása és kihívások	53
4.2.4. Az interjúalanyok elérhetősége és kívánságaik.....	56
5. Következtetések és javaslatok	59
6. Összefoglalás	62
Irodalomjegyzék	63
Táblázatok és ábrák jegyzéke	67
Mellékletek	68
1. sz. melléklet: A dokumentumelemzés szempontrendszer.....	68
2. sz. melléklet: Interjú kérdések.....	69
3. sz. melléklet: Tartalmi kivonat.....	70
Tartalmi kivonat	70

1. Bevezetés és célkitűzések

Társadalmi szinten az oktatás szerepe alapvető fontosságú. Toborzóként rengeteg emberrel kerülök kapcsolatba Gyöngyös és környékén. Ezáltal nap mint nap szembesülök azzal a problémával, hogy nagyon sok olyan fiatal (18-25 éves) van a munkaerőpiacon, aki nem rendelkezik megfelelő szaktudással. Meggyőződésem hogy, az élet minden területén alulról kell fokozatosan építkezni. A gyermek első és legmeghatározóbb színtere a család, ahova született, majd ezt követi az óvoda, illetve később az általános iskola. A legszenzitívebb időszak a 3-6 éves kor, ezért dolgozatomban fókuszában ez az alapozó időszak áll.

Kutatásom során arra keresem a választ, hogy a különböző színterek (család, óvoda, külön foglalkozások) miként formálják a kisgyermek személyiségét és fejlődését. Az óvodák által kínált foglalkozások és a külön fakultatív lehetőségek elérhetősége fontos szempont az egyéni fejlődésben, és azt is vizsgálni kívánom, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek elérik-e ezeket a szolgáltatásokat.

Vizsgálatom helyszíne egyben lakóhelyem is, így igen közel áll hozzám. Gyöngyös és környékén sok hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű család él és jellemző a többgenerációs munkanélküliség, valamint annak átörökítése. E tekintetben kiemelkedő szempont a hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekeknek az oktatásba való integrálása, illetve, hogy minél tovább bennmaradjanak az oktatási rendszerben, lehetőleg addig, amíg szakmát nem szereznek.

Dolgozatomban azt vizsgálom, hogy milyen mozgásos vagy komplex foglalkozások állnak rendelkezésre a 3-6 éves korosztály számára Gyöngyösön. A város nem rendelkezik magánóvodákkal, így kizárólagosan a helyi önkormányzati óvodák adataira támaszkodom. A vizsgálatom során azt kívántam kutatni, hogy az alap óvodai foglalkozásokon túl milyen egyéb lehetőségek állnak rendelkezésre, hogy a gyermekek készségei, képességei fejlődjenek ebben a korszakban. Nagyon fontosnak tartom, hogy a különböző foglalkozásokat mindenki egyenlő mértékben érje el. Hiszen, ha már az óvodában elkezdődik a lemaradás, előfordulhat, hogy az óvoda-iskola átmenet nagy nehézségeket ró a gyermekre. A sorozatos kudarcok és a támogató háttér hiánya oda vezethet, hogy a gyermek a 8 általános iskolai ismereteket megszerzi, de nem érez motivációt arra, hogy folytassa tanulmányait. Sok esetben azonban már az általános iskolai tanulmányok befejezése is akadályba ütközik, ugyanis alapvető problémaként jelenik meg az iskolába való bejárás, a nyugodt családi környezet hiánya és az otthoni tanulás ellehetetlenülése a rossz környezeti adottságok következtében. Az

aluliskolázottság a szegénység előszobája, ugyanis megfelelő képzettség hiányában a munkavállalási esélyek is romlanak. A munkanélküliség pedig nemcsak az egyén, hanem a társadalom szempontjából is probléma.

Dolgozatomban elsőként a szakirodalmi áttekintés által kívánom bemutatni a koragyermekkor főbb jellemzőit és korszakhoz köthető legfontosabb állomások fejlesztő hatását. Ezt követően bemutatom a kutatás helyszínét Gyöngyöst, földrajzi-gazdasági és társadalmi szempontból.

Kutatási módszereim közül a dokumentumelemzés hozzásegített, hogy pontosabb képet kapjak a gyöngyösi óvodás korú gyermekek intézményes ellátásáról, körülményeiről, lehetőségeiről ifjúságnevelési, szociális szempontból.

Az interjús kutatás során a fakultatív foglalkozásokat vizsgáltam, azon belül a foglalkozások jellegét, „fejlesztő hatását”, a szocioökonómikus tényezőket illetve a foglalkozások mögött álló szülői motivációt. Arra a kérdésre kerestem a választ, hogy kik járnak a foglalkozásra és milyen céllal teszik azt. Milyen pozitívumai vannak a foglalkozásoknak illetve milyen céllal viszik a szülők a gyermekeket fakultatív foglalkozásokra. Dolgozatom záró részében javaslatokat fogalmazok meg illetve újabb kérdéseket a további kutatásokra vonatkozóan.

Dolgozatom által betekintést nyerhetünk a gyöngyösi 3-6 éves gyermekek részére szóló fejlesztési lehetőségekről illetve a szükségességéről, amit az interjús kutatásom is alátámaszt. A szülőknek igényük van arra, hogy az óvodai évek alatt, az óvodai foglalkozásokon túl, „külső segítséggel” fejlesszék gyermekük készségeit, képességeit. Tapasztalataim alapján a gyermekek korai fejlesztése és az iskolára való felkészítése kevés hangsúlyt kap a mindennapokban, a szakpolitikai és a térségi döntésekben. Emberi erőforrás tanácsadóként dolgozatom révén szeretném ráirányítani a figyelmet erre a témára, hiszen az, hogy az iskola első éveiben a gyermek hogyan tud alkalmazkodni a változásokhoz, az egész életére és életpályájára kihat.

2. Szakirodalmi áttekintés

A szakirodalmi áttekintést az óvodás korú gyermekek pszicho-szociális fejlődésével foglalkozó fejlődéslélektani elméletekkel kezdem. Ezt követően, a 3-6 éves korcsoportra jellemző legfőbb tulajdonságokat járom körül, mint a gyermekek mozgásos fizikai adottságai és változásai az óvodás kor végére. Bemutatom a gyermekek iskolára való felkészítésében résztvevő legfontosabb színtereket. Végül a kutatás helyszínéül szolgáló Gyöngyös várost mutatom be.

2.1. A második kisgyermekkor jellemzői

A XX. századtól kezdődött meg a felnőtt és gyermekkor elkülönítése. Ez azt jelenti, hogy a gyermekkor egy olyan időszak, melyhez speciális igények társíthatók és el kell különíteni a felnőtt feladatokat a gyermektől. A szocializáció iránya is megfordult, míg pár évtizeddel ezelőtt az idősebbek adtak tanácsot a fiatalabb nemzedéknek, addigra ez mára megfordult és az idősebbek jobban rászorulnak a fiatalabbak tanácsaira. (Berta és Csabai, 2014)

De hogy, ne szaladjunk ennyire előre, arról az időszakról és hatásokról szeretnék bővebben írni, amely a gyermek fejlődésére van hatással az elsődleges és másodlagos szocializációs közegek által.

A „kora gyermekkori” fejlődés a magzati kortól a gyermek 8 éves koráig tart. Ez idő alatt fejlődik és formálódik a gyermek fizikai, kognitív, nyelvi és társadalmi-érzelmi fejlődése. (Manas, 2020)

Mavric és Fetic (2022) nyilatkozta, hogy a felnőttkori siker mibenléte a korai életszakasz fejlesztésén nyugszik. Ez a legintenzívebb szakasz, amit nem szabad elszalasztani. A társadalmi közösség, a család és a szülők érdeke, hogy a gyermek fejlődéséhez szükséges erőforrásokat megadja.

A kisgyermek életének első éveit a legmeghatározóbbak a jövőbeni fejlődése és jelleme szempontjából. A kisgyermekkor 0-3 éves korig tart, ezt követi az második kisgyermekkor (3-6 éves korig) avagy a koragyermekkor szakasza. A fejezetrészen a fejlődéslélektani elméleteket követően a gyermek fejlesztésének színtereit mutatom be.

2.1.1. Az óvodáskorú gyermekek pszicho-szociális fejlődése

Erik H. Erikson (1991) alkotta meg a pszichoszociális fejlődés elméletét, melyben az egyén fejlődését pszichológiai, pedagógiai tényezők mellett a társadalmi és kulturális megnyilvánulások vonatkozásban vizsgálta. Erikson, egy nyolc szakaszból álló fejlődési modellt alkotott meg, amit ma is méltán hívunk a pszichoszociális fejlődés-elméletének. Az elmélet alapja, hogy az egyén fejlődése nem áll meg a felnőtté válás küszöbén, hanem az egész életét elkíséri bizonyos fejlődési krízisek formájában. Erikson elfogadja Freud elvét, viszont nem olyan mélységben, ahogy azt a pszichoanalízis atyja gondolta. (Meskó, 2013)

Freud pszichoanalitikus elméletének központi eleme az ösztönösség, a szexualitás. Freud szerint a személyiség fejlődését nagyban meghatározzák a szexuális impulzusok. Az egyén fejlődési szakaszait is ez alapján alkotta meg. A fejlődés szakaszai: orális, anális, fallikus, ödipális szakasz, latencia végül a genitális szakasz. (Sidi, 2020)

Ezzel szemben Erikson szerint a tudatos folyamatok kiemelkedőek, például az, hogy a gyermekek nevelése saját kultúrájukban és környezetükben történik. A központi szerepet az identitás, vagyis az énazonosság megtalálása játssza, mely nem szakaszosan lezár, hanem egy egész életre kiterjedő folyamat. A megalkotott szakaszok (krízisek) epigenetikusan követik egymást az időben, az egyénnek minden egyes szintet be kell járnia és megoldania. A krízisek megélése és megoldása vezet el ahhoz, hogy bizonyos képességek birtokába kerüljünk. A meghatározott szakaszok nem köbe vésettek, hiszen számolni kell azzal, hogy nem minden gyermek egyenlő ritmusban fejlődik. A krízises időszakok teljesítmény visszaesést is eredményezhetnek, viszont, ha a gyermek támogató környezetben élheti meg ezeket a kihívásokat helyzete normalizálódik, rendeződik.

A gyermekek kognitív fejlődését először Jean Piaget (1896-1980) vettette lapra. A svájci származású pszichológus úgy gondolta, hogy a gyermek fejlődése során a gyermek képességeinek fejlődése és a környezeti kapcsolat szoros összefüggést mutat. (Atkison, 2005) Piaget elméletének cáfolata és ezáltal hiányossága abban rejlik, hogy a közvetlen környezetet a fizikai környezettel azonosította, figyelmen kívül hagyva a szociális és a kulturális környezetet. Ez utóbbi viszont nagy hangsúlyt kap a gyermek fejlődése során, mivel saját környezete szabályait, normáit és társas viselkedését tanulja meg.

Cole és Cole (2006) szerint a kultúra a gyermek fejlődésére nagy hatással van. Ugyanis ahogy a gyermek találkozik pl. a saját kultúrájával, a látottak és a tapasztalt események által vonja le a következtetéseket és ezáltal tanul.

Az EEA (European Education Area) is hangsúlyozza a környezet pozitív hatását a későbbi életútra, hiszen a magas színvonalon történő koragyermekkorai gondozás és nevelés megalapozza a társadalmi integrációját a gyermeknek (EEA).

A gyermekek kétség kívül közvetlen környezetükből tanulnak, a családban látott értékeket és normákat veszik át, ezáltal a különösen fontos színtere ez a szocializációnak.

2.1.2. Az óvodáskorú gyermekek mozgásos, fizikai fejlődése

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 5. § (a) pontja szerint az óvodai nevelés 3 éves kortól a tankötelezettség megkezdéséig, tehát megközelítőlegesen 6-7 éves korig tart. Természetesen ezt nem lehet általánosítani, mivel a gyermekek szociális-mentális-fizikai érésétől függ. Dolgozatomba a korszakot óvodás kornak nevezem. A következőkben a korszak mozgásos, fizikai jellegzetességeit és fejlődését vizsgálom.

Az óvodás gyermekek lételeme a mozgás, ezért biztosítani kell számukra, hogy ezen igényük kielégüljön. A kisgyermekek anatómiai tulajdonságaikat megvizsgálva az agy nagyságához mérten a megfelelő oxigénfelvételt a tüdő megfelelő mozgással tudja megadni. (Koltói, 2013)

A mozgás különböző formáira van szükségük, úgy mint a futás, a mászás, hintázás, az ugrálás. Az óvodás gyermekek sajátossága, hogy energiájuk 100 %-ával működnek. Ez azt hozza magával, hogy hamar elfáradnak és azok a gátló mechanizmusok pedig még nincsenek kifejlődve, amelyek azt segítenék, hogy a cselekvést abba tudják hagyni. Ilyenkor következik be a gyermek túlpörgése, fáradtság miatti nyűgössége.

Tóth (2008) ajánlása alapján az aktív szakaszokat mindig pihentetőbb fázisoknak kell követnie. Ezért is fontos az ebéd utáni pihenés.

A gyermekek finommotorikája általában fejletlenebb, mint a nagymozgások. Sokszor az apróbb mozgások, mint a gombok bebújtatása és a cipőfűzés kihívásként jelentkezik, viszont az óvodás kor végére sok gyakorlással ezek a képességek elsajátíthatóak. Nagycsoportos korban általában jól megtanulják használni az ollót, ügyesen vágnak, rajzolnak, festenek. Vannak esetek, amikor már az óvodába lépéskor látni ki milyen kezes, de az óvodáskor végére kialakul a bal- vagy jobbkezesesség.

A gyerekek különböző mozgások által megtanulnak váltott lábbal lépcsőzni, futni, fél lábon állni és ugrálni. A futóbicikli elterjedésével és használatával a gyermekek koordinációja javul és óvodás korukban már megtanulnak kerékpározni pótkerék nélkül. (Vajda Zs., 2014)

Testi változások is bekövetkeznek 6 éves kor tájékán, a testrészek izmosodni kezdenek, megnyúlnak és arányossá válnak. A csontrendszer erőssé válik.

A finommotorika kialakulása igen fontos, hiszen az íráskészség kialakulásához nélkülözhetetlenek a kéz és ujjak izomzatának a fejlődése. Ez megközelítőlegesen 7 éves gyermeknél már kialakul.

Józsa (2016) tanulmányában foglalkozott azzal, hogy a koragyermekkor időszak a legaktuálisabb a különböző foglalkozások illetve fejlesztések szempontjából, ugyanis neurológiai vizsgálatok kimutatták, hogy a gyerekek ebben az időszakban a legfogékonyabbak.

A gyakorlat erre is épül, ugyanis a szülők rengeteg óvodás korúaknak szóló foglalkozás közül választhatnak.

2.1.3. Az óvodáskorú gyermekek fejlesztésének szinterei

Jelen fejezet a koragyermekkor szempontjából a legfontosabb fejlesztési közegeket vizsgálja. A szocializáció első és legjelentősebb állomása a család. Itt történik meg a társadalmilag lefontosabb értékek és normák átadása. A második szocializációs közeg az intézményes háttérrel biztosító óvoda. Végül azokat a lehetőségeket mutatom be, melyek az intézményes nevelésen túlmutatnak.

a. A család

A család a legelső szocializációs közeg, amellyel a gyermek találkozik. A családok különböző szerkezetűek lehetnek.

Giddens (2003) nukleáris családnak nevezi azt a nőt és férfit, aki egy háztartásban él és saját vagy fogadott gyermeket nevel. Kiterjesztett családról, akkor beszélhetünk, ha a háztartásban egyéb rokonok is laknak, ezáltal több generáció él együtt, vagyis minimum 3 vagy több. Egyszülős modellt pedig akkor beszélünk, ha az egyik szülő egyedül neveli a gyermekét. Az egyszülős modell kialakulása mögött állhat válás, az egyik szülő hiánya, vagy ha már alaptól a gyermek születésekor hiányzik az apa személye.

Ha a mai társadalmunkat vizsgáljuk, azt láthatjuk, hogy a család intézménye rengeteget változott. A többgenerációs családok létszáma lecsökken és nukleáris családdá formálódik. Továbbá létrejött az ún. mozaikcsalád, a már említett egyszülős család és az azonos nemű szülőkből álló családok. (Suhajda, Kovács, Ercsey-Orbán, 2022)

A család az elsődleges szocializációs színtér. A gyermek a családi keretek között tanulja meg azokat a szabályokat, értékeket és normákat, amely szükséges ahhoz, hogy a társadalom elfogadott tagja legyen. (Bodonyi, Busi, 2006)

Radványi (2013) rámutatott, hogy az egészséges gyermeki fejlődésnek szükséges feltétele, hogy legyen egy jól működő környezet, jól működő szülőkkal, akik gyermeküket hozzásegítik a zavartalan fejlődéshez egészen a felnőttkorig.

Az egészséges gyermeki fejlődéshez elengedhetetlenül fontos a csecsemőkortól megalapozott kapcsolat, elsősorban az anyai szeretet. Busi (2006) hangsúlyozza, hogy a harmonikus fejlődés alapja a szeretetteljes anya gyermek kapcsolatán nyugszik. Az édesanya szerepe kiemelkedő, hiszen állandóságot nyújt, egy támaszt, ami mindig ott van, még ha a környezeti hatások nem is a legoptimálisabbak.

Az apa szerepe sem elhanyagolandó a családban. A mai felfogásban nem kizárólag a családfenntartás a feladata, hanem kibővül a gyermekneveléssel is. Kiemelkedő szerepük van abban, hogy a gyermek megtanuljon különbséget tenni nő és férfi között és hogy átadják a férfi szerep jelentőségét a családon belül. (Hegedűs, 2006)

Manapság tehát mindkét szülő kiegyenlítetten foglalkozik a gyermek nevelésével, fejlesztésével, nem kizárólag az anya végzi, mint jó pár évtizeddel ezelőtt.

Ha boldog és kiegyensúlyozott gyermeket nevelünk, hosszútávon kifizetődik ösztársadalmi szinten. Varga (2011) szerint ha okosan fektetünk be gyermekünk jövőjébe, akkor a következő generációk is profitálni fognak belőle. A kisgyermekkori fejlesztés és nevelés az egész felnőtt létre kiterjed. Az élethez szükséges kompetenciák megalapozásának kora a kisgyermekkor. Ekkor sajátítja el a gyermek a legfőbb szociális, érzelmi és értelmi képességeket. (Varga, 2011)

Mező (2013) szerint a korszakhoz köthető fejlesztések, mint pl. a mesélés, a játék, a beszélgetés, az érzelmi intelligencia fejlesztését szolgálják és ez nem „direkt fejlesztési folyamat”, hanem egy mintaadás, ami tudatos odafigyelésen alapszik.

Marosi (2013) hivatkozott rá, hogy a későbbi életutat érintő pl. képzést, kortárs csoportok megválasztását, önkéntes munka vállalását befolyásolják az elsődleges szocializációs folyamatok. A szocializáció magával hozza az értékek, normák kialakulását, a képességek kibontakozását, aminek alapjait a család adja meg.

A 47/2007. (V. 31.) OGY határozat felhívja a figyelmet arra, hogy a gyermekek esélye csökken, ha a szülői erőforrások hiányt szenvednek és az egyenlőtlenség a születés pillanatában megkezdődik. Az említett társadalmi azonosuláshoz szükséges minták hiánya lemaradáshoz, lemorzsolódáshoz vezet.

A család ahogy láthatjuk, kiemelkedő szerepet játszik a gyermek egészséges testi, lelki és mentális fejlődésében. Az a gyermek, aki megkapja a kellő figyelmet, szeretet és támogatást biztonságban érzi magát. Azáltal, hogy a család biztos háttérrel ad a gyermeknek, segít neki abban, hogy megfelelő önbizalma alakuljon ki, majd boldog gyerekből sikeres felnőtt váljon.

b. Az óvoda

Az óvodás korú gyermek második szocializációs színtere az óvoda. A XIX. század elején nyitották meg kapuikat Magyarország első óvodái. Hazánkban az óvodák létrejötte Brunszvik Teréz nevéhez fűződnek. Az I. világháború időszakában az óvoda funkciója a középosztályhoz tartozó gyermekek gondozása volt. A II. világháborút követő időszakban egyre jobban elterjedtek az óvodák. Igazi csúcspontnak tekinthető az 1960-1980 közötti időszak, amikor az óvodák száma majdnem megduplázódott.

Az óvodai nevelés alapprogramjaként a Hermann Alice által kidolgozott terv szolgált egészen a rendszerváltásig. Az 1990-es évek nagy feladata volt az óvodák saját programjainak a megalkotása, melyben már az óvoda iskolaelőkészítő mivolta eltűnik és főképp a szeretetteljes gondoskodás és személyiségfejlődés áll a központban. (Vajda, Kósa, 2005)

Napjainkban a képességfejlesztés kiemelkedő szerepet játszik. Gál-Szabó (2018) szerint a „kisiskolások gyenge iskolai teljesítménye mögött az elmaradott gondolkodási képesség” áll. E képesség fejlesztésére irányuló segítségnyújtást nem könnyű feladat, ugyanis az intézmények eltérő eszköztárral, módszerekkel és programokkal rendelkeznek.

Az óvodáskorú gyermek fejlesztéseket játékos formában, rajzolásba, mesehallgatásba, egyéb a gyermekek körében kedvelt foglalkozásba érdemes bújtatni.

Az óvoda segíti a gyermek szociális, érzelmi, kognitív, nyelvi és mozgásfejlődését. A gyerekek egymás közötti játékaik és tevékenységei serkentik a nyelvi és kommunikációs készségeket, valamint nagy hatással van a szociális és a problémamegoldó készségek fejlődésére. (Hanry&Rickman, 2007)

Az óvoda mint nevelési intézmény fontos szerepet tölt be a gyermekek életében. Az új közeg számos új változást hoz az életükbe. A közösségben való részvétel a szociális készségeiket fejleszti. Az óvodai tevékenységek a gondolkodás, problémamegoldó készségeiket is próbára teszi és fejleszti. A kreatív foglalkozások pedig a képzelőerőt és kreativitást viszi előbbre. Az óvoda egy olyan biztonságos és ösztönző helyként szolgál, mely hozzájárul a gyermek személyiségének kibontakozásához. környezet összességében egy olyan biztonságos és ösztönző hely, ahol a gyermek teljes személyiségének kibontakozását segítik elő.

c. Egyéb színterek

Napjainkban igen elterjedt, hogy az óvodás korú gyermekek is külön képességfejlesztő fakultatív foglalkozásokra járnak. Sok esetben egy kisgyermek nem csak egy, hanem több ilyen foglalkozást is igénybe vesz szülői igény alapján. Számos olyan lehetőség közül lehet választani, ami óvodaidőn túlmutató foglalkozás. Manapság nagyon népszerűek a sport- és testmozgásos programok, melynek pozitív hozadéka a motoros készségek és az egészséges életmódot hangsúlyozása. Általában az óvodás korcsoportnak szóló foglalkozások több készségfejlesztő tevékenységből tevődik össze. A mozgásos-nyelvi készségek fejlődésére való igény egyre nagyobb. A szülők egyéni igény és cél alapján választhatják ki a gyermekük számára legmegfelelőbb mozgásformát. A vizsgálat helyszínéül szolgáló Gyöngyösön több gyermekekre specializálódott központ illetve egyéni vállalkozóként tevékenykedő gyermekfoglalkoztató szakember dolgozik. A szülők egyéni igény, szakértelem és szimpátia alapján választhatnak a szolgáltatók közül.

A foglalkozások egy új dimenziót nyithatnak, és a más megszerzett készségeket fejlesztik tovább, melynek a hozadéka a gyermek fejlődése. Az új közeg, új kortárs csoportokkal történő kapcsolatteremtést segíti elő. Mindamellet a csoportos foglalkozások közös ismérve, hogy a gyermek érdeklődési területéhez kötődő foglalkozáson vehet részt. A foglalkozások pozitív változásokat idéznek elő a gyermekekben, ugyanis nő az önbizalmuk, magabiztossá válhatnak, gondolkodásuk és kreativitásuk is új dimenzióba lép. Fontos felhívni a figyelmet arra, hogy minden új élmény és új tudás a jövőbeli eredményességet és sikereket bocsájtja elő, továbbá a foglalkozások a gyermek fejlődését segítik elő.

2.2. Az óvoda szerepe a gyermekek iskolára való felkészítésben

2.2.1. Óvodai nevelés célja, ÓNAP

2013. szeptember 1-én lépett hatályba Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja, mely a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet részét képezte.

Az Alapprogram célja, hogy a hazai óvodák pedagógiai munkájának alapelveit meghatározza. A törvényi előírás kiemelt fontosságúnak kezeli, hogy az óvodás gyermek olyan környezetben lehessen, ahol szeretik és érzi a gondoskodást. A család feladata az elsődleges nevelés, az óvoda abban felelős, hogy hozzájáruljon a gyermek személyiségének a kibontakozásához. Teljes mértékű diszkrimináció mentességet követel meg a rendelet a neveléshez kötődően, hiszen az egyenlő bánásmód minden gyermek emberi joga. Az intézmények módszertani szabadsággal rendelkeznek, saját programot alakíthatnak ki az alap követelmények figyelembe vételével. Az óvodák programjuk kialakítása során a gyermekek szemléletformálásának nagykövetei, segítenek abban, hogy a gyermek minél sokoldalúbban vélekedjen az egészséges életmódról, mozogjanak, ápolják testüket és megőrizték egészségüket. Ahogy már említettem a gyermekeket az érzelmeik vezérlik. Az óvoda feladata, hogy a gyermek pozitív érzelmeket tápláljon az intézmény, az óvodapedagógusok és saját társaik iránt is. Kiemelt cél, hogy a gyermek éntudata kialakuljon és érzékennyé váljon az őt körülvevő világra erkölcsi, emocionális és szociális értelemben is. A másság elfogadása, a szociális érzékenyítés is hozzátartozik a nevelési tervhez. Ahogy a szülő, úgy az óvodai nevelő közeg is mintát ad a gyermekek részére, ezért a szeretetteljes, nyugodt hozzáállás elengedhetetlen. Az anyanyelvi és kommunikációs fejlesztés az óvodai nevelés egészét átjárja. Az óvodapedagógusoknak arra kell törekedniük, hogy a gyerekek kommunikációját fejlesszék, az alkotóképességüket ösztönözzék. Összességében komplex személyiségfejlesztő feladata van, további cél a gyermekek készségeinek és képességeinek minél szélesebb körű fejlesztése. (ONOAP, 2013)

2.2.2. Óvodai programok, foglalkozások

Az óvodai alaptanterv szellemiségében az óvodák nagy figyelmet fordítanak a gyermekek testi és lelki gondozására. Az egészségnevelés szerves része az egészséges táplálkozás és a gyermekek fizikai testi fejlődésének az elősegítése testmozgás által. Az óvoda figyelmet fordít a megfelelő mozgáskoordináció kialakulására és annak elősegítésére. A gyermekek egészségnevelése az egészséges zöldségben és gyümölcsben gazdag táplálkozásra és a test gondozása, mint például tisztálkodás, testápolásra nagy hangsúlyt fektet. A gyerekek erkölcsi, érzelmi nevelése is megvalósul, hiszen megtanulják egymást elfogadni, segíteni. Az anyanyelvi képességek fejlesztése hozzájárul a véletlenszerű és tervezett tapasztalatok különböző tevékenységekben és élethelyzetekben történő gyakorlására. (ONOAP, 2023)

Az óvodák külön fakultatív költségértételes foglalkozásoknak adnak helyet. A foglalkozások mozgásos sportos jellegű foglalkozások. Ezeket a foglalkozásokat bővebben tárgyalom a „4.1.2. Gyöngyös Város Óvodáinak ismertetése” fejezetben.

Az óvodák az iskolai beilleszkedést közvetett módon segítik a legfontosabb személyiségvonások fejlesztésével. Továbbá a gyermekek egyéni képességeinek kibontakozását segítik elő.

2.2.3. „Tehetségígéreték” támogatásának lehetőségei az óvodában

Minden gyermek egyedi és ez az egyediség különleges képességeket, készségeket rejt magában.

A tehetség olyan neurológiai sokféleségnek tekinthető, mint például a tanulási nehézség vagy a speciális nevelési igények. A tehetséges gyermekekre magas szintű kognitív aktivitás jellemző, ezért a velük való foglalkozáshoz egyéni megközelítésre van szükség. Sok esetben a gyermeknek a tehetsége mellett egyéb zavarok léphetnek fel, mint gondolkodási különbségek, ADHD, autizmus, érzelmi és társadalmi kihívások. Ezért nagyon fontos, hogy már az óvodában a pedagógusok felfigyeljenek a tehetségekre. (Koifman, 2022)

Vannak gyermekek akik az átlagos ütemben fejlődnek, és vannak akik az átlagon felül jobban teljesítenek bizonyos területeken, ezáltal korukat jóval meghaladják és ki is emelkednek. Bizonyos képességek magasabb volta már óvodás korban is megjelenik és az ezekkel való speciális foglalkozást érdemes minél előbb elkezdni. (Mező, 2021)

Balogh (2007) szerint a fejlesztés kritikus kérdése, hogy mikor kezdjük el a tehetséggondozást. A fejlesztő munkát a megfelelő szakaszban kell elkezdni, nem szabad se túl korán, se túl későn. Problémát okozhat, ha elszalasztjuk azt az időszakot, amely a képességek kibontakozására a legalkalmasabb lehet. Az óvodában már bizonyos képességek, mint a mozgást érintő, a matematikai, vagy a zenei tehetség megmutatkozhat. Az óvodai alapozó időszakban a legfontosabb az, hogy a gyermek érzelemdús környezetben lehessen, a szülő támogassa és engedje minél többet játszani. Az óvodai korszak még nem a tehetségek gondozásának az időszaka.

Az óvodás gyermekek fejlesztése a tehetségre utaló jegyek alapján valósul meg. (Mező, 2021).

A 2011. évi CXCV. törvény 4. § 14. pontja kimondja, hogy a „kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség”. Mindazonáltal attól, hogy az óvoda is a köznevelési intézmények közé tartozik, még ugyanúgy a feladata a tehetségek azonosítása és gondozása. Ahogy említettem az óvodában tehetségigéretéről beszélünk a szakirodalom alapján, ezzel szemben a törvényi szabályozás ezt a megnevezést nem használja, csak a tehetséget.

Az óvodai tehetséggondozás nehézsége abban rejlik, hogy rengeteg a jó képességekkel megáldott gyermek, de ez nem egyenlő azzal, hogy azok a gyerekek kiemelkedően tehetségesek is, vagy azok lesznek. A fő dilemmát az okozza az óvoda és az óvodapedagógusok számára, hogy a tehetséggondozási programban kik részesülhessenek. Az óvodák igyekeznek minden gyermek részére olyan foglalkozást találni, amely fejleszti, viszont ez inkább képesség vagy részképesség fejlesztésnek tekinthető, mintsem tehetséggondozásnak. (Mező, 2021)

Az óvodai tehetséggondozás fő kihívása az tehetségigéret azonosítása. A nehézség abban is rejlik, hogy a képességek ilyenkor még nem egyértelműek vagy nehezen felismerhetők. Továbbá sarkalatos pontja az óvodai tehetséggondozásnak az óvodapedagógusok képzettsége és a megfelelő eszközök megléte. Sarkalatos tényezőként kell megemlíteni az anyagi és időbeni lehetőségeket. Összességében elmondható, hogy az óvodai tehetségigéret gondozása nagy kihívásokat tartogat.

2.2.4. Az óvoda szerepe a gyermekek iskolára való felkészítésében

Az óvoda utolsó éve a gyermek számára az iskolára való felkészülés kezdete és lassú búcsú az óvodás évek önfelelt játékos időszakától. A kisgyermekkor fontos lépcsőfoka, amikor is a gyermek új szintre lép. Fleisz-Gyurcsik (2022) úgy véli, hogy a legkritikusabb időszaknak tekinthető ez az átmenet, hiszen az iskolakezdés által megváltoznak a szabályok, alkalmazkodni kell az új feltételekhez, az új pedagógusokhoz és az új társakhoz.

Az iskolára való felkészítést a család, az óvoda és az egyéb iskolai felkészítő foglalkozások együttesen jelentik. A családok is egyre inkább nyitnak afelé hogy a beiskolázás megkezdése előtt megvizsgálják gyermekük mennyire felel meg az elvárásoknak. A szülőknél felmerülnek kérdések, mi az amiben még fejlődni kell vagy esetleg mi az amiben le van maradva gyermekük.

Az óvoda-iskola átívelése a következő folyamatok hozadékai:

1. alkalmazkodás az új környezethez,
2. a családok együttműködése nő a formális oktatással,
3. a gyerekek iskolai integrációját már az iskolák is segítik. (Fleisz-Gyurcsik Anita, 2022)

Összeségében az átmenet sikeressége attól függ, hogy a gyermek iskolaérett-e, illetve milyen mértékben. Az iskolaérettség pedig több területen való megfelelést jelöl, mint fizikai, testi, kognitív, szociális és érzelmi szinten. Az óvoda a játékos tanulás eszközén keresztül, valamint a pedagógusi iránymutatások segítségével hangolja a gyermekeket az iskolára. Azt is elmondhatjuk, hogy az iskolaérettség mára már egyre inkább kitolódik és a gyermekek 7 éves korukban mennek iskolába.

2.3. Gyöngyös város bemutatása

Az Észak-magyarországi régióban, a Mátra déli lábánál fekszik a több mint 27 000 lakost számláló Gyöngyös városa. A heves vármegyei Gyöngyös város a nevét állítólag a várost átszelő Gyöngyös patakról kapta. Hiedelmek szerint a „gyöngyös” elnevezés Árpád vezér lányát Gyöngyösnek hívták és ezen patak területén hunyt el, ezért nevezték el a folyót majd a várost is Gyöngyösnek. Egy másik megközelítés szerint a patak partján olyan gyakran fellelhető fagyöngyre utal az elnevezés.

A várost gyönyörű természeti adottságok veszik körül. Gyöngyöst északról a Mátra, déli részén Gyöngyöshalász, nyugati irányból a Toka-patak, keleten pedig a Sárhegy és a Mérges-patak határolja. A város, már említett északi részén 1856 ha-os erdőterület terül el, a külterületeken. Ezek az erdőségek az állam tulajdonát képezik. A Mátra nyújtotta erdőterület rekreációs és sportolási lehetőségeket is tartogat az ide látogatók és az itt élők számára.

Közigazgatási szempontból Gyöngyöshöz tartozik Mátrafüred, Sástó, Mátraháza és Kékestető. (HEP, 2023)

2.3.1. Földrajzi-gazdasági sajátosságok

Az Északi-középhegység és az Alföld határterületén fekszik Gyöngyös, Heves vármegyében. A kedvező földrajzi elhelyezkedés hozzájárul ahhoz, hogy az itt élők ki tudják használni azt a fontos természeti kincset, ami kifejezetten a mezőgazdasághoz köthető, gondolhatunk itt a szőlőtermesztésre, a gyümölcs- és a zöldségtermesztésre. Gyöngyöst szokás a szőlő és a bor városaként is emlegetni. A turizmus jelentősége kiemelkedő a természeti és kulturális adottságai által. (Gyöngyös Városi Önkormányzat Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója, 2022)

Gyöngyös közlekedése az utóbbi években rengeteget fejlődött. A leggyakrabban használt útvonalak a Budapesttel összekötő M3-as autópálya, továbbá a 3.sz. főút és a 24. számú másodrendű főút, mely az Eger felé való közlekedést könnyíti meg. A Mátra vonatkozásában a közúti közlekedés a mérvadó. Budapest és Gyöngyös között illetve Vámosgyörk Gyöngyös között a vasúti közlekedés használatára is van lehetőség.

Gyöngyös gazdasági fejlődését a főváros könnyű megközelíthetősége segíti, ugyanis számos feldolgozóipari-gyártó települt ide. A vállalkozások telephelyei, olyan zöldmezős területek helyére épültek, melyet mezőgazdasági művelésre már nem használtak. Továbbá

érdeemes megemlíteni azoknak az erős külföldi tőkéjű vállalkozások megjelenését, amelyek Eger- Gyöngyös-Hatvan vonalra települnek.

A város nagy hangsúlyt fektet a társadalmi integrációra, a hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatására. A városnak 4 szegregált területe van ahol jellemzően az iskolázatlan, alacsony státuszú családok élnek. Az alábbiak:

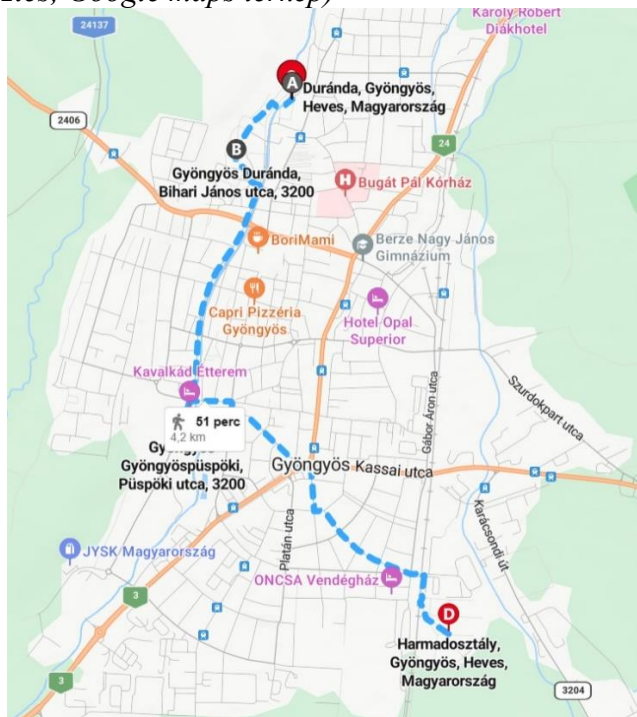
1. szegregátum: Kertész u. - Püspöki u. által közrefogott terület
 2. szegregátum: „Zsellérközök” Bocskai István u. - Bihari János u. - Sziget u. - Berta János u.
 3. szegregátum: „Duranda” Fuvaros u. - Menház u. - Szép u. nyugati oldala - Alaszka u. - Víg u. mindkét oldala - Solymosi külhatár u. - Petőfi Sándor u. - Malom u. - Petőfi Sándor u. - Víg u. - Verő u. - Búvó u. - Felsőhíd u. - Halastó u.
 4. szegregátum: „Harmadosztály” Enyedi u. - Esze Tamás u. folytatása a Karácsondi útig- Karácsondi út nyugati oldala - Gyergyói u. - Csiki u- Zólyomi u. - Adácsi u. - Erdélyi tér.
- (Gyermekevédelmi Konceptió, 2020-2024)

A gyöngyösi önkormányzat igyekszik a lehetőséget megadni, hogy a hátránnyal élő lakosság képzettségi szintjét növelje, illetve, hogy minél magasabb legyen a foglalkoztatási arány. Kiemelt célja továbbá, hogy az iskolás gyermekek is fel tudjanak zárkózni. (HEP, 2023)

Az alábbi ábra mutatja a 4 szegregátum elhelyezkedését Gyöngyös térképén.

1. ábra: Gyöngyös város 4 szegregátuma (Duranda, Bihari út, Püspöki út és a Harmadosztály)

(Forrás: saját szerkesztés, Google maps térkép)

A város szegregátumaiban az alacsony státuszú gyöngyösi lakosság él. A „Harmadosztály” nevű szegregátum egy cigány lakótelep, mely az 1980-as években alakult ki. A Petőfi úti Durandában is rossz körülmények között élnek az itteni családok.

A Püspöki úton az önkormányzati bérlakások lakói főként alacsony jövedelmű, halmozottan hátrányos helyzetű családok, akik jelentős szociális és egészségügyi problémákkal küzdenek. Hasonló a helyzet a „Zsellérközök” szegregátumban, ahol a lakók iskolai végzettsége alacsony és a foglalkoztatási arány is csekély. A város ezen területén javarészt önkormányzati bérlakásokban laknak.

A város szegregátumainak lakói közül az Észak-nyugati városrészben élők helyzete a legkedvezőtlenebb. Az aktív lakosság (15-59 éves korosztály) 45,9 %-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik. Az alacsony iskolai végzettség következtében a lakosság nagy részét súlytja a munkanélküliség és hátrányos helyzetben vannak. Ebben a városrészben a legmagasabb a rendszeres jövedelemmel nem rendelkezők-, és a legalacsonyabb az aktív korúak (15-64 évesek) foglalkoztatási aránya.

A lakosság 51,9 %-ának többsége segélyből él, nyugdíj jellegű folyósítással rendelkezik, munkája nincsen.

Az alacsony iskolai végzettség, az elavult szakmák ismerete, az alacsony tanulási hajlandóság és a munka iránti motiváció hiánya miatt a strukturális munkanélküliség jellemzi a csoportot. 2012-es felmérési adatok alapján a szegregátum lakosságának 75 %-a rendelkezik regisztrált munkanélküli segéllyel, továbbá aki dolgozik közfoglalkoztatási programok által jut ideiglenes munkához. (Gyermekevédelmi Konceptió 2020-2024)

A város kiemelt célja, ahogy az Ifjúságvédelmi koncepcióban is lefekteti, hogy a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek a lehető leghamarabb megkezdjék az óvodát és elindulhasson a fejlesztésük, a hátrányok leküzdését tűzve ki célul. A tagóvodák felszereltségüket tekintve rendelkeznek mindazon eszközökkel, amire a gyermekeknek szükségük lehet. (Ifjúságvédelmi koncepció, 2023)

2.3.3. Társadalmi és szocioökonómikus mutatók

Gyöngyös népessége évről évre csökken. A demográfiai adatok azt vetítik előre, hogy Gyöngyös városa előrepszik, amit az 1. táblázat is alátámaszt.

1. táblázat: Gyöngyös lakónépességének száma(fő) és a változás aránya

(Forrás: Gyöngyös Város Önkormányzata, Helyi Esélyegyenlőségi Program, TeIr, KSH-TSTAR)

Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	29 576	bázis év
2017	29 337	99,19%
2018	29 176	99,45%
2019	28 929	99,15%
2020	28 179	97,41%
2021	28 039	99,50%
2022	27 648	98,61%

Az adatok igazolják, hogy a kiinduló 2016-os bázisévhez képest a népesség mértéke jelentősen lecsökkent és az évek folyamán folyamatosan fogyatkozik Gyöngyös népessége. A következő 2. táblázat Gyöngyös állandó népességének nemek és korosztály szerinti megoszlását mutatja.

Megfigyelhető, hogy a népesség korösszetétele is hajlik az öregedés irányába, ezt a 65 év felettiek és a 14 év alattiak arányosításából láthatjuk.

2. táblázat: Gyöngyös állandó népessége nemek és korosztályok alapján

(Forrás: Gyöngyös Város Önkormányzata, Helyi Esélyegyenlőségi Program, TeIr, KSH-TSTAR)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	12 601	14 475	27076	46,54%	53,46%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			565	2,09%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 631	1 553	3184	6,02%	5,74%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	409	394	803	1,51%	1,46%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	7 282	7 223	14505	26,89%	26,68%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	762	968	1730	2,81%	3,58%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	2 517	4 337	6854	9,30%	16,02%

Az

alábbi, 3. táblázat az öregedési indexet számszerűsíti. Az adatok alapján látható, hogy a bázisévhez képest jelentős mértékű az előreagedés. A város vezetésének fel kell készülnie arra, hogy a város elöregszik és ez az egészségügyi ellátórendszert is meg fogja viselni.

3. táblázat: Öregedési index változása

(Forrás: Gyöngyös Város Önkormányzata, Helyi Esélyegyenlőségi Program, TeIr, KSH-TSTAR)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2016	6 292	3 867	162,71%
2017	6 384	3 816	167,30%
2018	6 471	3 742	172,93%
2019	6 665	3 615	184,37%
2020	6 788	3 505	193,67%
2021	6 826	3 363	202,97%
2022	6 854	3 184	215,26%

A jövőbeni cél, hogy az elvándorlás csökkenjen és az új betelepülők által fiatalodni tudjon a város lakossága.

Gyöngyös lakosainak a foglalkoztatási helyzete javuló tendenciát mutat. 2022-ben a nyilvántartott álláskeresők között közel azonos a nők és férfiak aránya. A 2021-es adatokhoz képest sokkal kevesebb a regisztrált álláskereső. (4. táblázat)

4. táblázat: Nyilvántartott álláskeresők nem szerinti megoszlása évenkénti bontásban
(Forrás: Gyöngyös Város Önkormányzata, Helyi Esélyegyenlőségi Program, TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal).

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	3,38	3,48	3,43%
2017	3,27	3,43	3,35%
2018	2,81	3,02	2,92%
2019	3,64	3,42	3,53%
2020	5,01	5,25	5,13%
2021	4,28	4,36	4,32%
2022	1,96	1,95	3,91%

Az 5. táblázat a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek számának és arányának változását jeleníti meg évenkénti bontásban. Az adatok azt mutatják, hogy 2018-as bázisához viszonyítva 2023-ig folyamatosan csökkent az óvodába beíratott gyermekek száma. Ha a hátrányos helyzetű (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) óvodás gyermekek számát vizsgáljuk, 2018-ban volt a legmagasabb számuk, az utóbbi pár évben a mértéke nem változott.

5. táblázat: HH és HHH óvodás korú gyermekek száma és aránya évenkénti bontásban
(Forrás: Gyöngyös Város Önkormányzata, Helyi Esélyegyenlőségi Program, TeIR, KSH TSTAR)

Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2018	969	57	5,88
2019	968	26	2,69
2020	899	22	2,45
2021	878	23	2,62
2022	899	22	2,45
2023	858	22	2,56

2.3.4. A kisgyermekneveléssel foglalkozó intézmények a városban

Gyöngyös Város Tagóvodáinak száma 9, ebből egy óvoda Mátrafüreden található. A Szent Erzsébet Római Katolikus Óvoda és a Gyöngyösi Petőfi Sándor Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Óvoda nem önkormányzati fenntartású. A Szent Erzsébet Római Katolikus Óvoda az egri Főegyházmegyéhez tartozik, a Gyöngyösi Petőfi Sándor Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Óvoda pedig a Hatvani Tankerületi Központhoz. A városban nem működik magánóvodai intézmény.

A következő 6. táblázat az óvodai lélekszámváltozást mutatja a gyermeklétszám, a csoportszám és speciális gyógypedagógiai szempontok alapján.

2019-től 2023-ig folyamatos csökkenést láthatunk a 3-6 éves gyermekek számát tekintve.

6. táblázat: Óvodák csoport és gyermekszám adatai éves bontásban

(Forrás: Gyöngyös Város Önkormányzata, Helyi Esélyegyenlőségi Program, HEP, TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés)

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermek- csoportok száma – gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypi neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypi neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypi neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypi gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2019	917	47	1 184	11	968	2	15	21
2020	847	46	1 139	11	899	2	15	20
2021	838	43	1 059	11	878	2	9	20
2022	899	43	1057	11	890	2	na	21
2023	858	43	1057	11	849	2	na	20

2023-as adatok alapján Gyöngyös Város Óvodái 39 csoporttal működnek, összesen 791 fő gyermekkel, melyből 35 fő SNI-s besorolású. Az SNI besorolást tekintve 14 fő gyermek 3 főnek, 21 gyermek 2 főnek számítandó. (Gyöngyös Város Óvodái közzétételi lista 2023/2024)

A következő 7. táblázat tagóvodánként mutatja a létszámváltozást.

7. táblázat: Óvodai összlétszám SNI, HH/HHH gyereklétszámmal

(Forrás: saját szerkesztés, Gyöngyös Város Óvodái közzétételi lista 2023/2024 és Gyermekvédelmi koncepció 20-21.o)

Év	2020.08.31-ig			2023.10.31.		
Tagóvodák	Létszám	SNI	HH/HHH	Létszám	SNI	HH/HHH
Dobó Úti Tagóvoda	132	4	5/2	91	8	n.a.
Epreskert Úti Tagóvoda	71	6	2/3	71	2	n.a.
Fecske Úti Tagóvoda	191	5	2/3	160	8	n.a.
Jeruzsálem Úti Tagóvoda	118	5	3/3	110	4	n.a.
Katona József Úti Tagóvoda	106	0	2/0	91	4	n.a.
Mesevár Tagóvoda	49	1	4/30	25	0	41
Mátra-füredi Tagóvoda	30	0	0	41	1	n.a.
Platán Úti Tagóvoda	133	7	2/0	106	5	n.a.
Tündér-kert Tagóvoda	114	4	2/11	96	3	n.a.
Összesen:	944	32	22/49	791	35	

2020-a adatok alapján a Mesevár és a Tündérkert Tagóvodákban a legmagasabb a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya. 2023-as adatok alapján a Mesevár tagóvoda összes gyermeke hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű. Itt magas a roma gyermekek létszáma, roma nemzetiségű pedagógiai asszisztentst is foglalkoztatnak.

Az óvodák nagy figyelmet fordítanak az esélyegyenlőségre és integrált nevelésre. Az óvodák segítséget kívánnak nyújtani a hátrányok leküzdésében és megadni a lehetőséget a komplex fejlesztésre a rászoruló gyermekek részére.

A tagóvodák rendelkeznek fejlesztő szobákkal, ez a gyermekek egyéni fejlesztéséhez kötötten kiemelt jelentőségű. A számukra szükséges foglalkozásokat pszichológus és szakképzett fejlesztőpedagógusok végzik. Gyöngyös város óvodáiban 73 fő óvodapedagógus, 1 fő pszichológus és 3 fő gyógypedagógus segíti a gyermekek nevelését, fejlesztését.

Az Ifjúságvédelmi Koncepció kitér arra is, hogy az oktatási intézményeknek kiemelt feladata, hogy a gyermekek minél több kultúrát ismerjenek meg és azok szokásait, ezzel elősegítve más csoportok elfogadását és a diszkrimináció-mentességet.

3. Alkalmazott módszerek (anyag és módszer)

3.1. A kutatás célja

Dolgozatomban azt vizsgálom, hogy milyen lehetőségek állnak rendelkezésre a 3-6 éves korosztály számára. A vizsgálat a gyöngyösi önkormányzati fenntartású óvodákra vonatkozik. A város nem rendelkezik magánóvodákkal, így kizárólagosan az önkormányzati óvodák adataira hivatkozom.

A vizsgálatom azt kívánja kutatni, hogy az alap óvodai foglalkozásokon túl milyen egyéb lehetőségek állnak rendelkezésre, hogy a gyermekek készségei, képességei fejlődjenek ebben a korszakban. Nagyon fontosnak tartom, hogy a különböző foglalkozásokat mindenki egyenlő mértékben érje el. Hiszen, ha már az óvodában elkezdődik a lemaradás, előfordulhat, hogy az óvoda-iskola átmenet nagy nehézségeket ró a gyermekre. A sorozatos kudarcok és a támogató háttér hiánya oda vezethet, hogy a gyermek a 8 általános iskolai ismereteket megszerzi, de nem érez motivációt arra, hogy további tanulmányai folytassa. Sok esetben azonban már az általános iskolai tanulmányok befejezése is akadályba ütközik, ugyanis alapvető problémaként jelenik meg az iskolába való bejárás, a nyugodt családi környezet hiánya és az otthoni tanulás ellehetetlenülése a környezeti adottságok által. Az aluliskolázottság a szegénység előszobája, hiszen megfelelő képzettség hiányában a munkavállalási esélyek is romlanak. A munkanélküliség pedig nemcsak az egyén, hanem a társadalom szempontjából is probléma.

3.2. Hipotézisek

A következő hipotéziseket állítottam fel:

1. A gyöngyösi óvodásoknak szóló mentális- és mozgásfejlesztő foglalkozások fakultatív jellegűek és költségtérítések, ezáltal a helyi hátrányos helyzetben lévő gyermekek ezeket a programokat nem érik el.
2. A fakultatív foglalkozásokra járó gyermekek szocioökonómiai helyzete az átlagnál magasabb.
3. Az óvodás korosztálynak szánt fakultatív foglalkozások a készségek fejlesztése által az iskolára való felkészítést szolgálja.

3.3. A kutatás módszerei

A hipotézisek vizsgálatára kvalitatív elemzési módszereket választottam, azon belül a dokumentumelemzést és a félig strukturált interjút.

3.3.1. A dokumentumelemzés módszere és mintája

A dokumentumelemzés során Gyöngyös városának honlapján megtalálható sporttal, ifjúsággal, kultúrával kapcsolatos témájú koncepciókat és stratégiákat elemeztem, melyek szorosan kapcsolódnak a témaköröm pontosabb megismeréséhez.

A következő koncepciókat vizsgáltam:

1. Gyöngyös Városi Önkormányzat Gyermekvédelmi Koncepciója 2020-2024
2. Gyöngyös Városi Önkormányzat Kulturális Koncepciója 2024-2028
3. Ifjúsági Koncepció 2023-2027

A *Gyermekvédelmi koncepció* sporttal, az ifjúsággal, kultúrával, foglalkozó koncepciók és stratégiák részét képezi. A koncepció egy 74 oldalas dokumentum, mely a 2020-2024 közötti időszakra vonatkozó gyermekvédelmi ellátás állapotát kívánja összefogni. A dokumentum nem került módosításra az akcióterv időszaka alatt. A koncepciót Gyöngyös

Város Önkormányzata hozta létre. A koncepció célja hogy, a gyermekvédelmi ellátó rendszerhez köthető fejlesztések egy alaposan átgondolt és követhető stratégia mentén kerüljenek kivitelezésre. A dokumentum bemutatja a gyöngyösi gyermekvédelmi alapellátási intézményeket és fejlesztési irányokat határoz meg. A cél, hogy minden gyermek kapja meg azt a szolgáltatást, melyet a jogszabály előír a gyermekvédelmi ellátási formák vonatkozásában. Különös figyelmet kell szentelni a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására.

A koncepció célja továbbá, hogy anyagi erőforráshoz juttassa – elsősorban pályázat formájában - a rászoruló gyermekvédelmi területeket. Az önkormányzat az intézményi infrastruktúra és a humán-egészségügyi erőforrások fejlesztésében tud segíteni.

A dokumentum részletesen bemutatja:

- A gyöngyösi gyermekjóléti és köznevelési intézményeket, bővebben a bölcsődéket, az óvodákat, az általános- és középiskolákat.
- A gyermekvédelmi ellátórendszert, különös tekintettel a gyámhatósági hatásköröket és feladatokat, kiemelve az önkormányzati lehetőségeket, amiben segítséget tud nyújtani.
- A személyes gondoskodást nyújtó és egészségügyi szolgáltatásokat nyújtó egészségügyi és mentális ellátásokat
- A dokumentum kitér a helyi bűnmegelőzési, drogprevenciós és civil szervezetek tevékenységeire.
- A záró rész taglalja a cselekvési tervet, mely feladatokat állít az illetékes vezetők felé.

A koncepció segít, hogy az önkormányzat tisztán lássa Gyöngyös város kiskorúinak helyzetét. A monitorozással lehetőség nyílik a hiányosságok feltárására, illetve arra, hogy a fejlesztendő területeket anyagi erőforrásokhoz juttassák.

Gyöngyös város *Kulturális koncepciója* a 2024-2028-as időszakot öleli fel és 53 oldalon keresztül foglalkozik a város kulturális lehetőségeivel, a kultúra közvetítésével. Kiemelt fontosságú a kulturális művelődés átalakulása, melyet a digitalizáció hoz magával. A város szeretné, ha minden korosztály a városon belül meg tudná magának találni a számára legmegfelelőbb kulturális programot.

A dokumentum részletesen bemutatja:

- Gyöngyös város történetét, a jogszabályi háttérrel és a koncepció szükségességét, valamint a finanszírozási lehetőségeket.
- Az önkormányzat kulturális tevékenységét a közművelődés vonatkozásában
- A városban fellelhető kulturális lehetőségeket.

- A záró rész taglalja a cselekvési tervet, mely feladatokat állít az illetékes vezetők számára.

Az Ifjúsági Koncepciót a Gyöngyösi Önkormányzat hozta létre. Célja, egy helyzetértékelés és cselekvési terv arra vonatkozóan, hogy a felnövekvő nemzedék életét Gyöngyösön képzelje el és itt maradjon a régióban. További célkitűzés, hogy az ifjúság itt vállaljon munkát és itt alapítson családot.

Az 53 oldalas dokumentum a jelenlegi időszakra vonatkozó helyzetet értékeli.

A dokumentum tartalma:

- Helyzetértékelés a demográfiai, oktatási, pályaválasztási lehetőségekkel kapcsolatban. Továbbá kitér a szabadidőre, az egészségügyi ellátásokra, a közbiztonságra.
- Bemutatja az ifjúságpolitikai célokat, végül cselekvési tervet fogalmaz meg.

A dokumentumelemzés során arra kerestem a választ, hogy Gyöngyösön az óvodás korosztály számára milyen programok érhetőek el óvodai keretek között. Továbbá hogy, milyen feltételek adottak az intézményekben a mozgás biztosítására. A foglalkozások meghatározásánál kiemelt szempont volt annak a felkutatása, hogy milyen mozgáshoz köthető, vizuális és kulturális fejlődési lehetőségek érhetőek el.

A dokumentum elemzése során a következő szempontokat vizsgáltam:

- a 3-6 éves gyermekek milyen ellátásban részesülhetnek Gyöngyösön
- milyen intézmények állnak rendelkezésre
- milyen emberi és tárgyi erőforrással működnek
- mekkora a befogadóképessége
- milyen programok vannak az óvodákban
- milyen mozgáshoz köthető, vizuális és kulturális fejlődési lehetőségek érhetőek el a 3-6 éves korosztály részére
- a hátrányos helyzetű gyermekek előtt milyen lehetőségek állnak.

3.3.2. Az interjú vizsgálat módszere és mintája

Az interjú kutatások hanganyagait előzetes engedély alapján rögzítettem, majd egységesen legépelésre kerültek. Ez nagy segítséget nyújtott abban, hogy a kutatási kérdéseket feldolgozzam és összehasonlítsam.

Azért választottam a kvalitatív kutatási módszerek közül a félig strukturált interjút, mert ez az interjútípus a rugalmasságot és a strukturált irányítást is magában hordozza. Az előre meghatározott kérdések adnak egy mankót, illetve haladási ütemet. Az interjú szépsége abban rejlik, hogy az interjúalanyok a kérdésekre spontán egyéni ütemben és saját tapasztalataikat feltárva nyilatkoznak. Az említett rugalmasság és a strukturáltság egyensúlya tette lehetővé, hogy alaposan és hatékonyan vizsgáljam a témát és mélyebb betekintést kaphassak.

A kutatás első fázisában fel kellett tárnom, milyen fakultatív lehetőségek vannak Gyöngyösön és környékén az óvodás korú gyermekek részére. A lehetőségek felderítését az interneten kezdtem meg, mint első forrás. A Google keresőmotoron keresztül és a Facebookon sikeresen találatokra is leltem. Fő kereső kifejezéseim a következők voltak: „Gyöngyös ovis torna”, „Foglalkozás ovisoknak”, „Foglalkozás gyerekeknek” és ez alapján gyűjtöttem ki a lehetőségeket. Több facebook csatornára is rátaláltam, melyek Gyöngyösön gyermekek mentális és mozgásfejlesztésével foglalkoznak. Sok óraadó direkt módon nem szerepel az interneten, ezért tovább kutattam az óvodák honlapjait a foglalkozások után, illetve az óvodákban érdeklődve.

Az interjúalanyok kiválasztása során arra kerestem a választ, kik azok az óraadók, akiket fel tudok keresni. Ennek céljából egy adatbázisba foglaltam azokat a személyeket, elérhetőségeikkel és foglalkozástípusaikkal együtt, akik a kutatásom potenciális résztvevői lehetnek. Olyan foglalkozásokat kerestem, amelyek egészséges óvodás gyermekek részére elérhetőek. A kutatásom nem terjed ki azokra a foglalkozásokra, amelyek bizonyos mentális, verbális vagy mozgásos lemaradások felzárkóztatására vonatkoznak.

Összegeztem a találatokat és kiemelkedő szempontként tartottam szem előtt, hogy a kiválasztott alanyok foglalkozásai ne legyenek ugyanolyan metodikájúak, ne forduljon elő egy foglalkozástípus kétszer.

Az interjúalanyokat telefonon kerestem fel és felmérést tartottam, hogy szeretnének-e részt venni a kutatásomban, mely teljes anonimitást ad a részükre. Pozitív válasz esetén egy újabb időpontot egyeztettem le az interjúalanyokkal.

Az alanyok válaszainak a feldolgozásánál, az interjú során készített feljegyzésekre és a beszélgetés hanganyagaira támaszkodtam. Mindazonáltal ki kell jelenteni azt is, hogy mivel a

vizsgált óraadók csak egy része az összes térségi fakultatív óraadónak, a kapott eredmény egy részleges képet ad. Az eredmények nem általánosíthatóak egy nagyobb populációra. A kutatásban résztvevők személyisége rejtve marad, ezért dolgozatomban kódolva jelennek meg a válaszadók.

A kutatásba 12 óraadót vontam be, akik Gyöngyös és környékén aktívan részt vesznek 3-6 éves gyermekek mentális- és mozgásfejlesztésében.

Az interjú vizsgálatomban arra kerestem a választ, hogy a foglalkozások eléréséhez milyen lehetőségek állnak rendelkezésre Gyöngyös és környékén, ami túlmutat az óvodai foglalkozásokon.

Fontos kutatási szempont, hogy a foglalkozáson részt vevő gyermekek vajon milyen társadalmi helyzetű családokból jönnek és mely csoportok részére érhetőek el a foglalkozások. Vannak-e olyan tényezők, amelyek befolyásolják a részvételt, és milyen intézkedésekkel lehet javítani azt? Miért szükségesek a külön foglalkozások?

Az interjú vizsgálat helye, ideje, körülményei

Az előzetes telefonos egyeztetés alkalmával minden óraadó egyéni kívánságához igazodtam, hogy hol lenne alkalmas az interjút lebonyolítani. A részükre felajánlott lehetőségek a következők voltak: személyes interjú, internetes videochat vagy telefonos beszélgetés.

Az interjúk szervezése során fontos szempontnak tartottam, hogy az interjúalanyok kiválaszthassák a számukra legszimpatikusabb kivitelezést. Az interjúalanyok többsége az időhatékonyaság szempontjából a videotelefonos és telefonos beszélgetést részesítették előnyben, így ebben a formában bonyolítottam le az interjúkat.

Úgy gondolom a mai felgyorsult világban mindenki törekszik arra, hogy az idejét minél hatékonyabban ossza be, így a meginterjúvált alanyok is ezt a két lehetőséget favorizálták a személyes találkozások helyett, ami több időt vett volna igénybe.

Az interjúk során az alanyok félig strukturált kérdések mentén megosztották az egyéni tapasztalataikat. Úgy éreztem könnyen feloldódtak és nyíltan beszéltek a „gyermekfejlesztés” kihívásairól, sikereiről és tapasztalataikról. Úgy gondolom, hogy ez a kényelmi funkció, vagyis, hogy saját kiválasztott környezetükben meséltek nekem, hozzájárult ahhoz, hogy oldódott és kellemes körülmények között fejtsék ki gondolataikat.

A kutatás előkészítése során, amikor a hipotéziseim megfogalmazásra kerültek, a legfontosabb feladat az volt, hogy egy olyan interjú kérdéskört állítsak össze, ami jól tudja majd vizsgálni a kérdéses szempontokat.

Az interjúk anyaga egységesen gépelésre került, majd a közös kérdések összehasonlítása alapján születtek meg kutatásom eredményei.

Az interjú kutatás vizsgált személyeinek a bemutatása

Az interjú vizsgálatban 12 fő vett részt, akik óvodás korú gyermekeknek tartanak foglalkozásokat Gyöngyösön és környékén. A megkérdezett szakemberek korosztályukat tekintve 34-45 évesek, illetve egy fő, aki 63 éves.

Az óraadók között 11 nő és egy férfi szerepel. Ebből az arányból az látszik, hogy a gyerekfoglalkozásokat általánosságban nők tartják. Az interjúalanyok nagy része iskolai végzettségüket tekintve óvodapedagógus vagy pedagógus. A megkérdezettek közül csak egy fő, aki jelenlegi munkája előtt nem gyerekekkel foglalkozott. A megkérdezettek közül 6 fő pályaelhagyó óvodapedagógus és vállalkozásban tevékenykedik.

Az interjúalanyok közül 2 fő (A és K interjúalany) tanár, 9 fő óvodapedagógus végzettségű továbbá 1 fő (I interjúalany) személyi és csoportos edző, gyermek fitness instruktor. A foglalkozások főleg az óvodás korú gyermekek mozgásfejlesztésére irányul. A kutatás során óvodások részére szóló teljes 100 %-os zenei fejlesztésre szolgáló foglalkozást nem találtam.

4. Eredmények és értékelésük

4.1. A dokumentumelemzés eredményei

Gyöngyös város Gyermekvédelmi Konceptiója a gyermekeket érintő legfontosabb kérdésekkel foglalkozik. A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 2 §. (3) pontja leírja, hogy a köznevelési intézmények csoportjába tartoznak az óvodák, melyek fenntartásuk szerint lehetnek:

- önkormányzati (Gyöngyös város óvodái – 9 db óvoda)
- állami és
- egyházi fenntartású.

A teljesség igénye miatt a következő felsorolásom nem csupán óvodákat, hanem a gyermekek óvodástól középiskolás koráig terjedő intézményeket tartalmazza.

Az alábbi Gyöngyösön található oktatási intézmények 2016. január 1-től a Hatvani Tankerületi Központhoz tartoznak:

- Arany János Általános Iskola,
- Felsővárosi Általános Iskola,
- Egressy Béni Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola,
- Kálváriaparti Sport-és Általános Iskola,
- Petőfi Sándor Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola és Készségfejlesztő Iskola, valamint
- Berze Nagy János Gimnázium.

Állami fenntartású gyöngyösi intézmények:

- Heves Megyei Szakképzési Centrum József Attila Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium és a
- Északi Agrárszakképzési Centrum Mátra Erdészeti Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium.

Egri Főegyházmegye tartja fenn a következő intézményeket:

- II. Rákóczi Ferenc Katolikus Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola, Óvoda az Általános Iskola,
- Pátzay János Zeneiskola,
- Szent Erzsébet Óvodát,
- Vak Bottyán János Katolikus Műszaki és Közgazdasági Technikum, Gimnázium és Kollégium
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat Károly Róbert Technikum, Szakképző Iskola és Gimnázium és a Kolping Katolikus Szakközépiskola,
- Trívium Alapítványi Gimnázium.

A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 5. § (a) pontja kimondja, hogy „az óvodai nevelés szakasza, a gyermek hároméves korában kezdődik, és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi”. (2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről)

Az óvodának lehetősége van, azt a gyermeket felvenni, aki a felvételtől számított fél éven belül tölti be 3. életévét. A gyermek felmentést kaphat 4. életévének betöltéséig, ha az indokoltnak minősíthető a család körülményei vagy sajátos helyzete következtében. Egyéb más esetben a 3. életévét betöltött gyermek óvodai foglalkozáson vesz részt. (2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 8. §. (2))

2007. augusztus 1-től Gyöngyös Város Önkormányzatának Képviselő-testülete úgy döntött, hogy megszünteti a külön álló óvodákat és létrehozta Gyöngyös Város Óvodáit.

A létrehozott Gyöngyös Város Óvodái gazdálkodási szervezettel nem rendelkező költségvetési szervként működik, költségvetési keretét pedig szakmai célra fordítják.

Az önállóan működő Gyöngyös Város Óvodáihoz 9 tagóvoda tartozik, az óvodai nevelés az országos alapprogram alapján működik.

4.1.1. Gyöngyös Város Óvodái Oktatási programja

A Program igazodik a mindenkor hatályos Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjához.

Az érintett óvodák alapprogramja a 3-7 éves korosztály fejlődését segíti elő. A gyermekek fejlesztése mindig az életkori sajátosságoknak megfelelően történik. Az óvodák nagy hangsúlyt fektetnek a szabad játékra illetve arra, hogy minden gyermek egyenlő bánásmódban részesüljön. A szabad játék tekinthető a tanulás innovatív felfogásának.

Az ott dolgozó pedagógusok nagy szociális érzékenységgel rendelkeznek és ez hozzásegíti az egész óvodát, hogy a különbségeket mindenki tiszteletben tartsa. Az óvoda hozzájárul ahhoz, hogy az iskolai beilleszkedéshez szükséges készségek és képességek fejlődjenek.

A cél, hogy a gyermekekben kialakuljon a környezettudatos gondolkodás és magatartás, legyenek társadalmilag érzékenyek és elfogadóak. Az óvodapedagógus feladata megértetni a többséggel, ha valaki valamilyen szempontból másabb, mint az átlag. Ide sorolhatók pl. „a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő, kiemelkedően tehetséges, a hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekek.”(gyöngyös Város Óvodái nevelési programja) A gyermekeknek meg kell tanulniuk, hogy az eltérő fejlettségi szint és az ez alapján megnyilvánuló teljesítmény egy természetes állapot.

Kiütközőek az értelmi képességek elmaradottsága azoknál a gyerekeknél, akik halmozottan hátrányos helyzetű családokból származnak. Az óvoda célja, hogy ezeket a gyerekeket fejlesszék és segítsék őket az integrációban. A HHH gyermekek fejlesztése az egyéni képességek megismerése szerint történik. A mindenkori cél a tanulási nehézségek későbbi minimalizálása. Első feladat, hogy a HH és HHH gyermekek részt tudjanak venni az óvodai nevelésben és lehetőség szerint rendszeresen ott legyenek. Az óvoda a roma gyermekek képességeit szem előtt tartva lehetőséget ad számukra, hogy a mozgás és a zene területén sikerélményeket szerezzenek. A beszéd és kiejtéssel kapcsolatos hiányosságok kiküszöbölését logopédus segíti. Elmondható, hogy a logopédiai foglalkozásokat a súlyosabb esetekben, és az utolsó óvodai évben az iskolára való felkészülés előtt vehetik igénybe a kommunikációs gáttal rendelkező gyerekek.

A dokumentum kiemeli, hogy az óvodában tehetségígéreteket fedezhetünk fel, tehetséggondozásról még nem beszélhetünk. Az óvodai alapelv, hogy minden gyermek kiváltképp jó valamiben és ebben kell őt segíteni, hogy ki tudjon bontakozni.

Az óvoda a következő technikákat alkalmazza a korai tehetség felismerésére: megfigyelés, szülői vélemény a gyermek fejlődésével kapcsolatban, szülői kérdőívek alkalmazása, illetve a gyermek „műveinek” szemrevételezése.

A képességterületek és a tehetségterületek:

- Tudományos tehetségjegy - intellektuális készség
- Képző és zeneművészeti tehetségjegy - technikai, művészi tehetség
- Sport, kézügyesség tehetségjegy - pszichomotoros képesség
- Szervezőkészség, Vezetői tehetségjegy - szociális képesség

Az óvoda céljai:

- gyermekközpontú nevelés
- a személyiség kibontakoztatása, emberi jellemet fejleszti.
- egyenlő hozzáférés minden gyermek részére
- harmonikus fejlődés biztosítása és iskolára való felkészítés

Az óvodai nevelés általános feladatai a következők:

1. Egészségre nevelés
2. Testi egészségfejlesztés
3. Szociális egészségfejlesztés (egyéni és társas)

Az óvodapedagógusok munkáját a hetirend segíti. A játék minden napos és az éneklés, rajzolás, a mese mondás is igény szerint. A gyermekek mozgására nagy hangsúly helyeződik, heti 1-2 alkalommal szervezett mozgás biztosított. A heti témákat tekintve a gyermekeknek lehetőségük van arra, hogy a hét folyamán megkezdett munkájukat folytassák.

A hetirend mellett a napirend segíti hogy, a gyermekek a rendszerességet beépítsék mindennapjaikba, ami érzelmi biztonságot nyújt a számukra.

Az említett testmozgás és a mesélés biztos helyet foglal el a nap során. Általánosságban az óvodapedagógus délelőtt foglalkozik a gyermekek fejlesztésével. A délután fennmaradó részében a gyermek ellátást pedagógiai asszisztens vagy dajka is elláthatja, feltéve hogy nincs egyéb fejlesztő foglalkozás a gyermek részére.

A gyermekek mikro csoportban folytatják a tevékenységeiket, melyeket 5-35 perces időtartamban végezhetnek kooperatív módon.

A gyerekek iskolaérettsége 6-7 éves korukra következik el. Az utolsó óvodai év az iskolára való hangolódás. A következő készségek szükségesek a sikeres iskolakezdéshez:

- együttműködésre és kapcsolatteremtésre képes gyermekkel és felnőttekkel
- megfelelő testi érettség
- jó pszichés állapot
- szociális és mentális érettség

Az iskolaérett gyermek érdeklődő, nyitott. Figyelmét jobban tudja összpontosítani. Kommunikációja érthető és folyamatos. Megfelelő hangsúllyal és beszédtempóban kommunikál. A viselkedési szabályokkal tisztában van és alkalmazza is azokat.

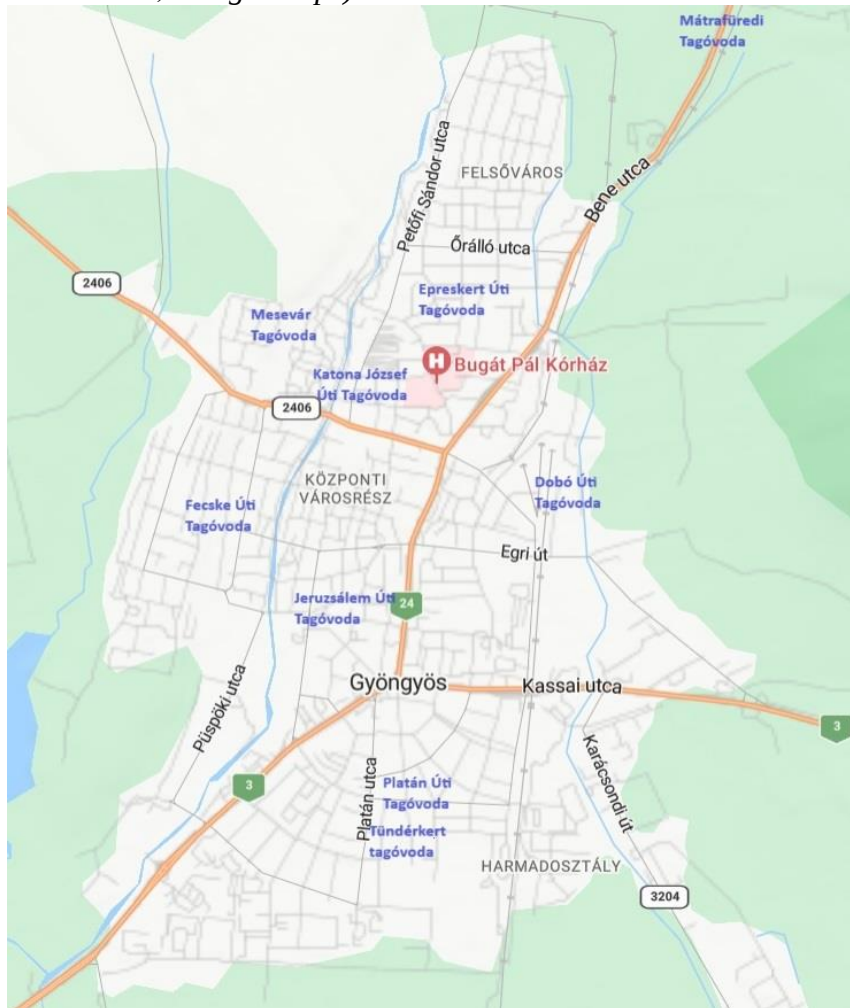
A pedagógia program melléklete tartalmazza az egészségneveléshez kapcsolódó program és rendezvény javaslatokat.

A dokumentum összegzi a 9 tagóvoda egyéni programját.

4.1.2. Gyöngyös Város Óvodáinak ismertetése

Gyöngyös Város Óvodáihoz ahogy említettem 9 tagóvoda tartozik és lefedi a város területét. Gyöngyösön 8 tagóvodaival működik, egy tagóvodája pedig Mátrafüreden található. Jelen térkép a Gyöngyös Város Tagóvodáinak elhelyezkedését mutatja.

2. ábra: Gyöngyös város tagóvodái
(Forrás: saját szerkesztés, Google maps)

Összesítve 42 csoport működik a tagóvodákban a következő alkalmazottakkal:

- 69 fő pedagógus,
- 3 fő gyógypedagógus,
- 1 fő pszichológus,
- 56 fő nevelőmunkát segítő alkalmazott (pedagógiai asszisztens, dajka, óvodatitkár)

- 28 fő egyéb alkalmazott dolgozik a gyermekekért (konyhai dolgozó, udvaros illetve részmunkaidős, rehabilitációs foglalkoztatott) (Gyöngyös Város Óvodái, Közzétételi lista 2023/2024)

A következő táblázat azt mutatja, hogy a Tagóvodák milyen költségtérítéssel fakultatív programokat kínálnak óvodás gyermekek részére. A táblázatban színekkel jelöltem, a következő alapján: kék szín jelzi a mozgásos foglalkozásokat, zöld a zenei, lila a nyelvi, narancssárga a logikai és szürke a hitéleti foglalkozást.

8. táblázat: Óvodai költségtérítéssel foglalkozások

(Forrás: saját szerkesztés, Gyöngyös Városi Önkormányzat Gyermekvédelmi koncepciója, 16-20)

Óvoda megnevezése	Fakultatív délutáni programok
Dobó úti tagóvoda	játékos gyermekjoga, vitamintorna foglalkozás, néptánc, zeneovi, játékos angol nyelvi foglalkozás
Epreskert Úti Tagóvoda:	játékos angol, gyermek joga, nagylabdás torna, fitt torna, sakk és logikai játék, zeneovi, hittan
Fecske Úti Tagóvoda:	néptánc, rock and roll, hittan, játékos angol
Jeruzsálem Úti Tagóvoda:	idegen nyelv, zeneovi, gyermekjoga, ovifoci, szivacskezilabda
Katona József Úti Tagóvoda:	angol nyelvvel való játékos ismerkedés, gyermek aerobics, ovi- foci, szivacskezilabda
Mátrafüredi Tagóvoda:	zeneovi, angol nyelv tanulása, sakk palota program.
Mesevár Tagóvoda:	-
Platán Úti Tagóvoda:	-
Tündérváros Tagóvoda:	-

Színek: kék (mozgás), zöld (zenei), lila (nyelvi), narancssárga (logikai), szürke (hitéleti)

Ahogy a 8. táblázat mutatja, 6 tagóvodában érhető el a fakultatív fizetős programlehetőségek. A Dobó, az Epreskert, a Jeruzsálem és a Katona József Úti Tagóvodák esetén elmondható, hogy 3 féle mozgásos jellegű foglalkozási lehetőség áll rendelkezésre, míg a Fecske Úti Tagóvodában 2 lehetőség. A Katona József Úti Tagóvoda kivételével mindenhol van lehetőség zenei képzésre. Logikai fejlesztő lehetőségek közül a sakk foglalkozások az Epreskert és a Mátrafüredi Tagóvoda esetén állnak rendelkezésre. Míg hittan két óvodában van az Epreskert és a Fecske Úti Tagóvodában.

A 8. táblázatban arra is rávilágít, hogy 3 óvoda esetén (*Mesevár Tagóvoda, Platán Úti Tagóvoda, Tündérváros Tagóvoda*) nincsenek külön foglalkozások. Ennek hátterében az áll, hogy ezen óvodák gyermekei ingerszegény és hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetű családokból származnak.

A Mesevár Tagóvoda esetén különös figyelmet fordítanak a gyermekek óvó-védő ellátására, hiszen az oda járó gyermekek több, mint 90 %-a hátrányos helyzetű. A Tagóvoda a Család és Gyermekjóléti Szolgálattal szoros együttműködésben dolgozik a gyermekvédelem érdekében. A Tündérváros Tagóvoda esetén a gyermekek bekapcsolódhatnak a Bozsik-program keretein belül az ovi-focira és a játékos talajtornára. A kiemelkedő képességű gyermekek részére biztosítják a tehetségcsírák kibontakoztatását mesemondó versenyen, rajzpályázatokon. Továbbá nagy figyelmet fordítanak a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására és esélyteremtésére.

Az óvodákban is foglalkoznak a tehetségigérettekkel és a gondozásukhoz köthetően készülnek különböző programokkal. A következő táblázat mutatja, hogy a 9 tagóvoda közül a Dobó-, az Epreskert-, a Fecske-, a Jeruzsálem- és Katona József úti óvodák milyen programokkal készülnek.

9. táblázat: Gyöngyösi Óvodák Tehetséggondozó programjai

(Forrás: saját szerkesztés, Gyöngyös Városi Önkormányzat Gyermekvédelmi koncepciója, 16-20)

Óvoda neve	Tehetséggondozás formája
Dobó Úti Tagóvoda	bábfesztiválon, mesemondó találkozók, rajzpályázatok, néptánc bemutató
Epreskert Úti Tagóvoda	mese- és versmondó, zenei délelőtti, sport versenyek, rajzpályázatok
Fecske Úti Tagóvoda	rajzpályázatok, vízhez szoktató tanfolyam az utolsó évben
Jeruzsálem Úti Tagóvoda	Szivárvány Vizuális Délelőtti nevű tehetséggondozó program
Katona József Úti Tagóvoda	rajzpályázatok, mesemondó verseny, fellépés a Napraforgó báb- és színjátékfesztiválon

narancssárga (intellektuális), kék (sport/mozgás), zöld (kézügyesség), lila (zeneművészeti)

A tehetséggondozó programok között igen kedveltek a rajzpályázatok, ahol a jó vizuális készségekkel rendelkező gyermekek indulhatnak műveikkel. Ez 4 óvodában jelenik meg a Dobó, Epreskert, Fecske és Katona József Úti Tagóvodákban. A Jeruzsálem Úti

Tagóvoda kezdeményezése a Szivárvány Vizuális Délelőtt, melyen a 9 tagóvoda tehetséges óvodásai vehetnek részt óvodapedagógusaik kíséretében. A Tehetséggondozó nap lehetőséget ad arra, hogy a gyerekek új vizuális technikákkal ismerkedjenek meg és próbáljanak ki.

Három tagóvoda (Dobó, Epreskert, Katona József úti) a kiemelkedő kommunikációs képességekkel rendelkező óvodásainak mesemondó találkozót/versenyt szervez, ahol bemutathatják a tudásukat. Az Epreskert Úti Tagóvodában a mesemondás mellett zenei délelőttöt is tartanak. A Dobó- és Katona József Úti Tagóvodák jelentős szerepet tulajdonítanak a szín játéknak és lehetőséget nyújtanak, hogy a kimagasló kommunikációs képességű óvodásaik a rendezvényen részt vehessenek. Mindkét óvoda esetén elmondható, hogy az óvodai tanév során nagy figyelmet szentelnek a színházi programoknak, bábelőadásokon vesznek részt illetve hangversenyeket is látogatnak. A Dobó Úti Tagóvodában a zenei tehetségek zeneóvodai foglalkozásra járhatnak.

A Dobó Úti Tagóvodában néptáncbemutatót vehetnek részt a gyerekek. Az Epreskert Úti Tagóvodában sportrendezvényeken illetve a Fecske Úti Tagóvoda lehetőséget biztosítanak az oda járó nagycsoportos gyermekeknek, hogy vízhez szoktató foglalkozásra járjanak.

Ahogy már említettem, a Szent Erzsébet Római Katolikus Óvoda és a Gyöngyösi Petőfi Sándor Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Óvoda nem önkormányzati fenntartású.

10. táblázat: Nem önkormányzati fenntartású óvodák adatai
(Forrás: Egri Főegyházmegye és Hatvani Tankerületi Központ)

Óvodák	Engedélyezett férőhelyek száma		Betöltött férőhelyek száma	
	2020.08.31-ig	2022.	2020.08.31-ig	2022.
<i>Szent Erzsébet Óvoda</i>	63 fő	n.a.	36 fő	n.a
<i>Petőfi Sándor EGYMI</i>	16 fő	18 fő	13 fő	18 fő

A Szent Erzsébet Római Katolikus Óvodában 2020.08. 31-i adatok alapján 36 gyermek járt, melyből 1 fő halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, továbbá az óvodában nem járt SNI (sajátos nevelési igényű) gyermek. Ellenben a Gyöngyösi Petőfi Sándor Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Óvodájában a 2022-es adatok alapján a 18 fő gyermek közül mindegyik SNI-s és nincs közöttük HH/HHH gyermek.

Ezekben az intézményekben is kiemelt fontosságúnak tartják a fenntartók, hogy a gyermekek megfelelő környezetben és nevelőkkel legyenek körülvéve.

Gyöngyös Város gyermekfejlesztési koncepciója kimondja, hogy Gyöngyös város tagóvodái számára elsődleges az egészségre nevelés, a megfelelő értelmi-, érzelmi- és mozgásfejlesztés. Továbbá ezekben az intézményekben kiemelt figyelmet szentelnek a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésére és felzárkóztatására.

4.1.3. Óvodai tornatermek

A Gyöngyös város Sportfejlesztési Koncepciója kiemelten kezeli az óvodai sportlétesítmények fejlesztését és karbantartását. Az utóbbi években nagy hangsúlyt fektettek arra, hogy tornaszobák kerüljenek kialakítás a legfontosabb fejlesztő eszközökkel együtt, melyek a gyerekek mozgáskoordinációs fejlesztését segítik elő. A következő 11. táblázat a tagóvodák tornatermeinek méretét mutatja be. (Gyöngyös Város Sportfejlesztési koncepciója)

11. táblázat: Óvodák tornatermei méret alapján saját szerkesztés
(Forrás: saját szerkesztés, Gyöngyös Város Önkormányzatának Sportfejlesztési Koncepciója alapján, 2017-2022)

Tagóvoda neve	Tornaterem nagysága
<i>Dobó Úti Tagóvodáé</i>	20 m ²
<i>Epreskert Úti Tagóvodáé</i>	60 m ²
<i>Fecske Úti Tagóvodáé</i>	50 m ²
<i>Jeruzsálem Úti Tagóvodáé</i>	50 m ²
<i>Katona József Úti Tagóvodáé</i>	50 m ²
<i>Mátrafüredi Tagóvodáé</i>	60 m ²
<i>Menház Úti Tagóvodáé</i>	50 m ²
<i>Platán Úti Tagóvodáé</i>	38 m ²
<i>Tündérváros Tagóvodáé</i>	50 m ²

A 11. táblázat jól mutatja az óvodai tornatermi lehetőségeket a tagóvodákban. A legkisebb a *Dobó Úti Tagóvodáé*, mely kialakításánál a helyiséget maximálisan kihasználva az előtérből hozták létre, viszont ez nem megfelelő megoldású a gyermekek mozgásának biztosítására. A sportfejlesztési program cselekvési tervének 2. pontja is hivatkozik arra, hogy el kell érni,

hogy minden óvoda rendelkezzen akkora tornaszobával, ami törvényileg is meg van határozva.

Négy óvodában (Fecske úti, Jeruzsálem úti, Katona József úti, és Mátrafüredi tagóvoda) külön szabad csoportszoba helyiségből tudták megoldani a tornaterem kialakítását. Az Epreskert úti és a Menház Úti óvodák esetén külön épületben hoztak létre tornatermet, míg a Platán Úti és a Tündérváros Tagóvoda esetében szolgálati lakások átalakításából születhettek meg a tornatermi körülmények.

A tornatermek eszközeit vizsgálva a felszereltség közepesre értékelhető. A gyermekek mozgásfejlesztésére irányuló eszközök folyamatos bővítést igényelnek. Ilyenek pl. a bordásfalhoz tartozó létrák, a mozgáskották, a zsámolyok, a tornaszőnyegek, a futball kapu, a palánk, a kosárlabda, a kéziszerszámoló stb. A tagóvodák mindegyike rendelkezik saját udvaros játszótérrel és szabadtéri játszóeszközparkkal, melyet folyamatosan karbantartanak.

„Az elmúlt években az óvoda szinte valamennyi tagóvodájában kialakításra került a tornaszoba, melyben korszerű tornaszerek biztosítják a gyermekek koordinációs mozgásának fejlesztését.” Továbbá lehetőséget nyújt – a 9 tagóvodából - 300 gyermek részére, hogy nagycsoportos kortól vízhez szoktató programban vegyen részt.

12. táblázat: Gyöngyös Város Óvodái tagóvodáinak gyermeklétszáma,
(Forrás: saját szerkesztés, 2023.10.16., [Letöltések :Gyöngyös Város Óvodái \(webnode.hu\)](#))

Óvoda neve	Létszám (fő)	SNI (gyermek)	Számított létszám (fő)
Dobó úti Tagóvoda	91	8	102
Epreskert Úti Tagóvoda	71	2	73
Fecske úti Tagóvoda	160	8	174
Jeruzsálem úti Tagóvoda	110	4	115
Katona úti Tagóvoda	91	4	95
Mátrafüred	25	1	26
Mesevár	41	0	41
Platán úti Tagóvoda	106	5	113
Tündérváros úti Tagóvoda	96	3	101
Mindösszesen	791	35	840

Az óvodai tehetséggondozás és utánpótlásnevelés kulcsfontosságú a gyermek fejlődésében és potenciáljának kibontakoztatásában. Az óvodában a pedagógusoknak

figyelmet kell fordítaniuk minden gyermek egyedi képességeire és érdeklődésére, és lehetőségeket kell biztosítaniuk számukra, hogy felfedezhessék és fejleszthessék ezeket. Fontos, hogy differenciált módon közelítsünk a gyerekekhez, és biztosítsunk számukra kihívásokat, amelyek segítik őket a kreativitás, problémamegoldó képesség és más kulcsfontosságú készségek fejlesztésében. Az utánpótlásnevelés részeként az óvodai programnak támogatnia kell a gyermek fizikai, érzelmi és szociális fejlődését is, hogy megfelelő alapot teremtsen a további tanuláshoz és életúthoz. Ez a korai életkor kritikus időszak a tehetségek felismerésében és támogatásában, ezért kiemelt figyelmet kell fordítani rá az óvodai nevelési programokban.

A testmozgásnak köztudottan egészségmegőrző és fejlesztő funkciója van, mellyel a gyermekek szervezett oktatási keretek között ismerkedhetnek meg elsőként az óvodában, majd általános iskolában illetve sportegyesületi tagságok révén. Nagyon fontos, hogy már az óvodában elültessük a sport iránti szeretet magjait, hiszen ezzel megalapozható az egészséges életmód és a rendszeres sportolási igény, ugyanis a felnőttkori sportolási hajlandóságot nagyban befolyásolja a gyermekkori aktív mozgás.

Gyermekek esetén az elsődleges elérni kívánt cél a játék általi mozgás, amiből sohasem elég. A gyöngyösi óvodákban testnevelés órákat tartanak heti 1 alkalommal, illetve prevenciós lábtornát is gyakorolnak. Az óvodásnak megvan a lehetőségük arra, hogy részt vegyenek a Kálváriaparti Iskola sportrendezvényein, illetve ellátogathatnak a Dr. Fejes András Sport-és Rendezvénycsarnokba.

Mindamellet nem szabad elfelejteni, hogy az óvodás gyermek a jövő, akibe nagyon fontos invesztálni és aki számára biztosítani kell a megfelelő lehetőségeket az egészséges gyermekkorhoz, majd a sikeres felnőttkorhoz. Gyöngyös város Sportfejlesztési koncepciójából kiderül, hogy a város szükségesnek látja az óvodaisport támogatását, hiszen kiemelkedő feladatnak tartja az óvodai testnevelési órákat és azok fejlesztését az intézményeken belül. Támogatni kívánja az óvodák szabadidős mozgásos rendezvényeit, valamint szorgalmazza az óvodai úszásoktatás térítésmentes megvalósulását. A nagycsoportos gyermekek részére biztosított a vízhez szoktató programon való részvétel.

A sportfejlesztési Koncepció a következő cselekvési tervet rögzíti, az óvodáskorúakra vonatkozóan:

1. Ingyenes úszásoktatás kidolgozása a nagycsoportos óvodások részére, mely magába foglalja költségeket, mint szállítás, uszodabérlet, úszóoktatás díja.
2. Az óvodai tornatermek mindegyike legyen törvény általi előírásnak megfelelően

3. Minden tagóvoda készítse el fejlesztési igényét(játék, sporteszköz), melynek függvényében tervezhető a költségtérítés
4. A több, mint heti 1 testnevelés óra emelésének lehetőségeit meg kell vizsgálni.
5. Pályázati alapú anyagforrás biztosítása az óvodák szabadidős rendezvényeire a Idegenforgalmi, Ifjúsági és Sportbizottság sporttámogatási keretéből.

4.1.5. Kulturális programok

A továbbiakban azt szeretném taglali, hogy Gyöngyös Város Kulturális koncepciója milyen lehetőségeket nyújt az óvodás korosztály számára (Kulturális koncepció 2024-2028)
Az óvodások rendszeresen látogatják a Mátra Múzeumot, ahol a gyermekek múzeumpedagógiai órákon vehetnek részt.

A városban a Mátra Művelődési Központ ad otthont a színművészeti előadásoknak. Óvodai foglalkozások keretében is látogatják a gyerekek a központot. Általánosan havonta több alkalommal van lehetősége a szülőknek, hogy gyermekek részére szóló különböző zenés, jelmezes vagy bánszínházi előadásokból válogassanak, ezzel hozzájárulva gyermekük kulturális neveléséhez.

A Meseházikó, más néven Gyermekek Színháza lehetőséget nyújt a városi és a környező települések óvodásai számára, hogy kipróbálhassák magukat a művészi és kulturális, megismerve saját magukat és színészi képességeiket a színjátszás által.

A Vachott Sándor Városi Könyvtár lehetőséget nyújt a családok részére, hogy a gyermekek ingyenes kézműves foglalkozásokon vegyenek részt a hétvégente megrendezésre kerülő „Fabrika” elnevezésű foglalkozásokon. A könyvtár kiemelt célja, hogy a gyermekek kulturális nevelésének részeseivé váljanak. Rendszerint rendeznek olyan bemutatókat, melyek során az óvodások részére bemutatják a könyvtárat és a könyvtár használatát. A könyvtár elhivatott, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek is megkapják az esélyt arra, hogy olvasóvá váljanak. Több éve hagyomány a nyári szünetben a gyermekek részére megrendezett (sok esetben szabadtéri) meseolvasások, kézműves foglalkozások vagy zenés előadások. (Ifjúsági Koncepció 2024-2028, 28.o)

A Palóc Népművészeti kiállítás egy állandó attrakció Mátrafüreden. Az ide látogató gyermekek részére kérhető néprajzi előadás és kézműves foglalkozás is. A kiállítás a palóc kultúrába enged betekintést és a palóc viseleteket mutatják be, melyet 27 palóc településről gyűjtöttek össze.

4.2. Interjúkutatás eredményei és értékelése

4.2.1. A foglalkozások célközönségének, céljának és körülményeinek vizsgálata

A kutatás első fő egysége annak a feltárása, hogy a foglalkozások hány éves korosztálynak szólnak. A 12 megkérdezett interjúalany közül mind a 12-en óvodás korú gyermekeknek tartanak foglalkozásokat. A-D-J-H interjúalanyok baba-mama foglalkozásokat is tartanak, illetve 4 fő foglalkozik az általános iskola alsós diákjaival is. A foglalkozásokra 4-5 éves kortól maximum 7 éves korig járnak a gyerekek. „E” interjúalany elmondása szerint *„4-7 éves korosztálynak szól a foglalkozás, tehát óvodás korúaknak.. De ez eléggé kitágult, mert vannak 8 évesek is.”*

„I” interjúalany úgy fogalmazott a hozzá járó korosztályról, hogy kibővítette a korosztályos besorolást, mivel megemlítette: *„hozzám kb. 3-16 éves korig járnak, de persze a csoportbontás nagyon fontos, hogy a korosztálynak és mentális érettségnek megfelelőek legyenek a gyerekek és a feladatok.. és az is lényeges, hogy milyen a csoport nemisége, vannak ovis lány és ovis fiú csoportjaim, a fiúkkal olykor nehezebb.”* Az interjúalanyokban közös pont, hogy mindannyian foglalkoznak óvodás korú gyermekekkel.

A gyermekeknek szóló foglalkozások céljai hasonlóak, 4 interjúalany óratípusai főként a mozgásos feladatok köré épülnek, melyhez a ritmusérzék fejlesztése is társul. „B” interjúalanyom elmondása szerint *„mozgás által fejlődik a gyermek szinte minden képessége, ezáltal több területen érünk el pozitív változást. Mint pl. figyelem, egyensúly, finom mozgások, koncentráció.”* „A” interjúalanyom említette a mozgás szorongásoldó hatását *„A mai gyerekek nagyon feszültek és stresszesek. Gondoljunk csak az egész felpörgött világra, a rengeteg információra, ami rájuk zúdul az okoseszközökön vagy tévénézésen keresztül. A gyerekek szoronganak és én szeretnék nekik ebben segíteni a mozgás, a meditáció által, hogy tudják kezelni az érzéseiket és mondják is ki azokat..”*

„I” interjúalanyom fontosnak tartja a gyermekek stresszoldását, lecsendesítését, amit az órai végén alkalmaz is relaxáció formájában. Hasonlóképpen „A” interjúalanyom is használja az óra végi meditációt és a pozitív megerősítéseket, mellyel erősíthető a gyermekek pozitív önképe. *„Az órák végén elmondjuk együtt az erényeket: kedvesség, alázat, tisztelet vagy a varázsszavakat: köszönöm, szeretlek és megdicsérem őket.”* Mindkét interjúalanyom („A” és „I”) hivatkozik a testtudat fejlesztésére. „I” interjúalanyom elmondása szerint a *„mozgásfejlesztés rendkívül fontos az írás és olvasás megtanulásához, ugyanis a gyerekeknek meg kell tapasztalniuk a saját testüket, hogy működik. A tapintás, egyensúlyérzet... tudja*

elkülönítetten, keresztezve használni a testrészeit. Ez a sikeres iskolakezdéshez elengedhetetlen.”

„A” interjúalany a következő célokat tűzi ki foglalkozásaiban ”tartásjavítás, légzés, egyensúlyfejlesztés, törzsizomzat erősítés, meditáció, önszeretet, állóképességjavítás, tehát katasztrofális a „kütyűző” nemzedék és elképesztő milyen irányba haladnak”.

„D” és „J” interjúalanyaim a mesék szorongásoldó hatását vonják be a foglalkozásaikba.

D interjúalanyom bemutatja, hogy „a mesés mozgásfejlesztő óra keretein belül mesék történeteinek megyünk keresztül és a mozgás fejlesztése ehhez kapcsolódik. A mozgás mellett mesélünk, táncolunk, bábozunk, éneklünk. Ez mind felszabadító érzés a gyerekeknek.”

„J” interjúalanyom részletesen kifejtette a foglalkozás főbb céljait: „A drámapedagógia nagyon sokrétű, nagyon sok területen fejlesztő, a mozgástól az egyéb területekig minden, de én elsősorban azt mondanám, hogy a mesés részre koncentrálna a kommunikációs készségeket, a szókincset, a problémamegoldóképességet kifejezetten a mesék által, szorongásoldó. Határozottan, a meséken keresztül végigvitt történetek, bonyodalmak megoldások mindig szorongásoldó a gyereknél. Ezen kívül pedig a nagymozgást is fejlesztjük, az érzékelést is fejlesztjük, hangszereket is viszek be a mesékbe. Megjelennek a hangok van egy-egy rész hogy furulyát veszek elő vagy dobot, ezek a mesébe is bevannak építve. A végén is vissza visszatérnek. Igazából zenei és ritmusérzék is fejleszt ezáltal a foglalkozás, rengeteg a mondóka”.

„E” interjúalanyom az idegennyelvi képességet fejleszti mozgásos feladatokkal tarkítva. „Ez az a kor, amikor a gyerekek a legfogékonyabbak a nyelvtanulásra. Az a legjobb, hogy játék közben észre se veszik, hogy tanulnak. A nyelvtanulás segít a kreativitás fejlesztésében és a gondolkodásban is.”

A foglalkozásokat tekintve a válaszok alapján az mutatkozik meg, hogy az óraadók célja az óvodás korú gyermekek mozgás iránti szeretetének a kialakítása, megtartása illetve fejlesztése. Nagy szerepet kapnak a kommunikációs, verbális képességek fejlesztése a mondókázások, az éneklések, a szerepjátékok, illetve tovább fejlődhetnek a szociális készségek a csoportmunkák által. Több válaszadó említette, hogy az ott megtanult készségek segítik az iskolára való felkészülést.

A foglalkozások rendszerességét tekintve a megkérdezett interjúalanyok 91,6 %-a mondta el, hogy a foglalkozásokat heti 1 alkalommal tartja és 45 percesek.

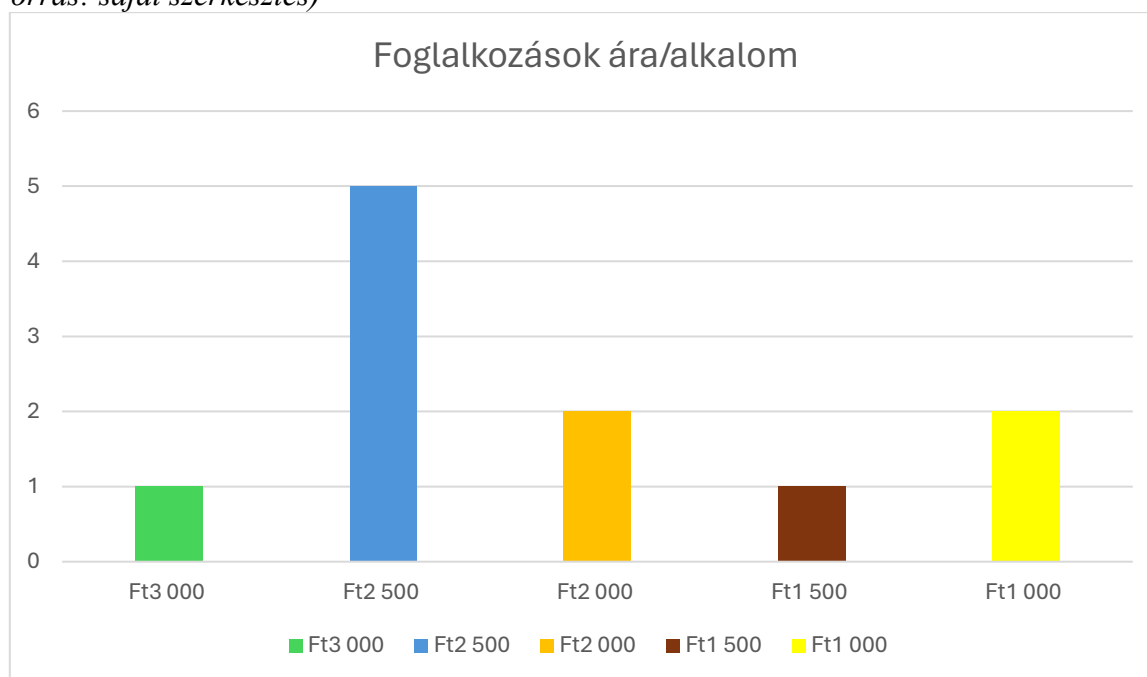
„J” interjúalany a következőképpen nyilatkozott „Egy hónapban mindig 2 vagy 3 péntekem van meghirdetve. Van, hogy kéthetente 2 szombat, változó. Illetve kéthetente Markazon tartom

a foglalkozást hétközben heti egy alkalommal. A foglalkozás 1,5 óra, a gyerekek olyan jól érzik a végére magukat hogy nem akarnak hazamenni.”

Az órák kapcsán a sarkalatos pont a foglalkozások árazása. A foglalkozásokról elmondható, hogy mindegyik térítés ellenében vehető igénybe, a szülők egyéni igénye alapján választva ki, hogy a gyermek milyen foglalkozásra járjon. Az órák alkalmankénti díjainak eloszlását mutatja a következő diagram az interjúalanyok válaszai alapján.

3. ábra: Foglalkozások ára/alkalom, n=12

(Forrás: saját szerkesztés)

5 válaszadó jelölte meg a 2500 Ft/alkalom árat, ezt követte 2 válaszadó 2000 Ft/alkalom illetve további 2 válaszadó jelölte meg az 1000 Ft/alkalom árat. 1 válaszadó tartja az óráit 3000 Ft-ért és 1 válaszadó 1500 Ft-ért. Havi szinten a külön óra egyéni igény alapján tehát 4.000 Ft - 12.000 Ft plusz költséget jelent a családok számára.

Egy foglalkozás szerepel a mintában, ami karitatívabb jellegű, ahol negyedéves tagdíjat kell fizetni. Számszerűsítve, ez utóbbi foglalkozásnál a negyedéves ár megfelel az átlag óradíj egy alkalmára levetítve.

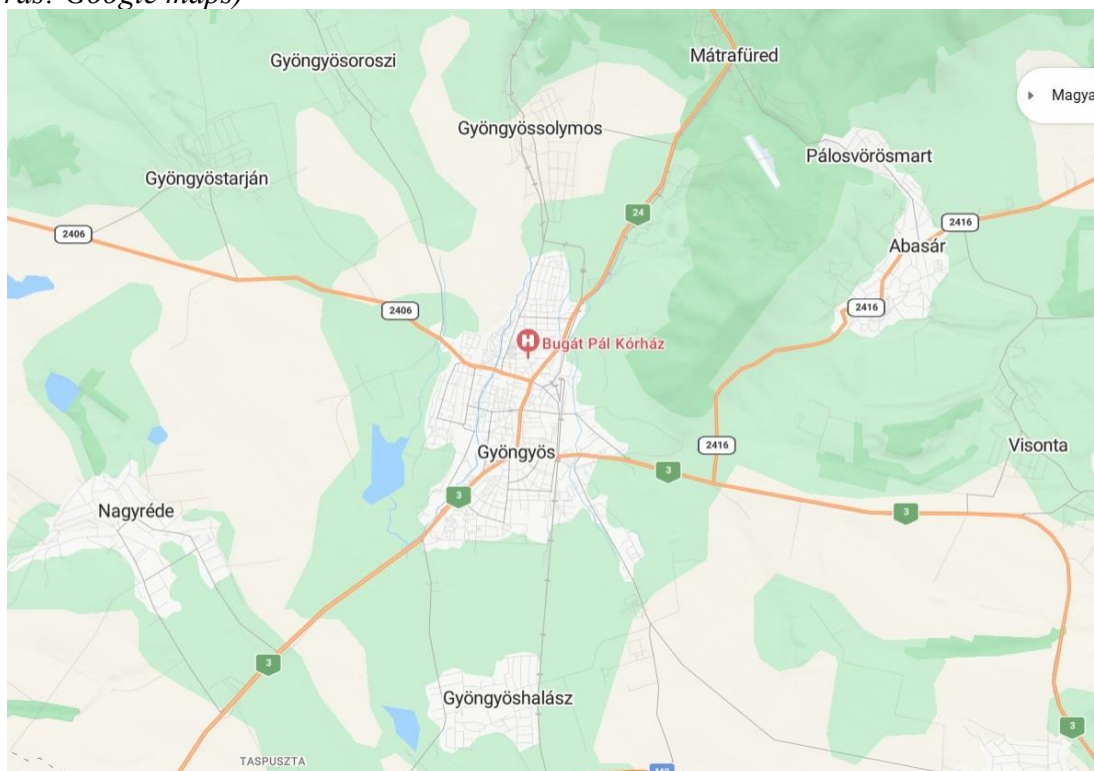
4.2.2. Szocioökonómikus tényezők vizsgálata

A kutatás vizsgálni kívánja a szocioökonómikus tényezők befolyását. Az első felmerülő kérdés a foglalkozások megközelíthetősége. Megkérdezett interjúalanyaim közül mindenki Gyöngyösön tartja a foglalkozásokat. A 12 főből 5 (F, G, J, K, I) interjúalany mondta azt, hogy a környező falvakban is tart órát, mint Gyöngyössolymos, Gyöngyöstarján, Markaz illetve Mátrafüred.

Az interjúkból kiderült, hogy 8 interjúalany tartja az óráit külön központban, vagy bérleményben. Az interjúalanyok közül 4 fő kizárólag óvodákban tartja a foglalkozásokat. Fontos kérdésként merült fel, hogy az órán résztvevő gyerekek mely településről vagy városból érkeznek.

„A” interjúalany elmondása szerint *„Javarészt Gyöngyösről, Abasár, a környező kisebb településekről, Pálosvörösmartól, de úgy kb. ez a szórás.”* „E” interjúalany a környező településeken túl kiemelte *„jönnek vegyesen, például Nagyréde, Gyöngyössolymos és persze Gyöngyösről.”* „G” alany a következőképpen fogalmazott: *„Szétszórta sokfelől érkeznek. Gyöngyössolymos, Gyöngyöstarján, Markaz, Adács, Vámosgyörk, környező települések, Rózsaszentmárton, Karácsond nem tudom mindet felsorolni.”*

4. ábra: Gyöngyös és térsége térkép
(Forrás: Google maps)

Az interjú során elhangzott válaszok alapján a legtöbb gyermek Gyöngyösről érkezik. Ha a környező településeket vizsgáljuk a legtöbbet említett Gyöngyössolymos, Abasár, Mátrafüred és Gyöngyöstarján volt.

A foglalkozás helyszínének megközelítésére vonatkozó kérdésekre az interjúalanyaim egybehangzóan úgy gondolják, hogy a gyerekek a foglalkozás helyszínére főként autóval érkeznek.

„B” interjúalany elmondása szerint *„ha jól tudom jönnek autóval is busszal is”* ez egybe esik, „E” interjúalannal *„Én úgy tudom többnyire autóval jönnek a foglalkozásokra, manapság mindenkinek ez a legegyszerűbb és a legidőhatékonyabb. A gyöngyösiiek közül tudom van aki gyalog jön, aki közelebb lakik.”* Nehezebb a válasz megítélése azok részére, akik a szülőkkel nem találkoznak, „I” interjúalany így fogalmazott: *„mivel nem találkozom a szülőkkel ezért nem tudom, szerintem vegyesen.”*

„C” és „K” interjúalany szerint *„gyalog is, autóval is.”* Ezt némiképp megerősíti „G” interjúalany, aki óvodában és külön központban is tart órákat és ő így nyilatkozott *„Általában autóval közelítenek meg. Ahová kimegyek óvodákba, ott a gyermek egyből az intézménybe van, ott nem kell szülői segítség, de a teremben általában a szülő jön autóval, vagy nagyon ritkán buszozva.”*

Az interjúalanyok válaszait összegezve egyetértés volt abban, hogy a foglalkozások helyszínét a szülők autóval közelítik meg, elenyésző az aki, gyalog vagy busszal közlekedik.

A kutatás a szülők iskolai végzettségét is kívánta vizsgálni. A szülők iskolázottságára vonatkozó kérdés többnyire váratlanul érintette az interjúalanyokat, mivel nem készítene ilyen jellegű felmérést a családi háttérre vonatkozóan.

„A” interjúalany elmondása szerint *„Értelmiségiek abszolút, inkább szellemi foglalkozásúak, egy két egyszerűbb szülővel is találkoztam, akik nem olyan jó körülmények között éltek. De inkább a jobb anyagi háttérrel rendelkező szülők jönnek. Magasabb színvonalon élők jönnek inkább.”* Ezzel szemben „C” interjúalany a következőképpen nyilatkozott *”A szülőkről semmilyen infóm nincs. A szülőkkel nem találkozom, mert nem ők hozzák a foglalkozásra. Amikor külön tartottam ott sem kérdeztem, nincs információm. Nem tudnám elkülöníteni hogy szellemi vagy fizikai munkát végző szülők hozzák tornára. Mert aki fizikai munkát végez az is hozza, mint aki szellemi munkát végez. Szerintem egyenlő arányban lehet.”* Hasonlóan fogalmazott „D” interjúalany *„Ez nem könnyű kérdés, mert nincs erről konkrét adatbázisom, ezeket az adatokat nem kérem be. De vegyes, van szellemi is, de fizikai dolgozó is. De lehet szellemi van több.”*

„J” interjúalany szerint „Nagyon vegyes a szülői közönség. A nagyobbaknál jobban megvan hogy értelmiségibb, ott jellemzőbb, hogy azonos érdeklődésűek és motiválja a dolog.”

„G” interjúalany elmondta „ezt nem mérem, mert semmilyen adatom nincs, a foglalkozások megkezdésénél kitöltenek egy jelentkezési lapot, amelyen a gyerek adatai vannak rajta, meg a szülő telefonszáma és lakcíme. Úgy gondolom vegyes az összetétel, szellemi is és fizikai is.”

„L” interjúalany szerint „Nehéz megítélni csak látomásból, hogy ki mivel foglalkozik. Valószínűleg több a szellemi végzettségű. De ezt nehéz megítélni tényleg.”

Az interjúalanyok válaszai alapján felállítottam három kategóriát a szülők foglalkozására vonatkozóan: szellemi, vegyes (fizikai és szellemi foglalkozásúak) illetve a nem tudom megítélni választ. A következő eredmény látható a kördiagrammon.

5. ábra: A szülők foglalkozásának megítélése az interjúalanyok által, n=12
(Forrás: saját szerkesztés, saját kutatás)

Az interjúalanyok által adott válaszok alapján 5 fő mondja azt, hogy a hozzá járó gyermekek szülei szellemi foglalkozásúak, 4 fő szerint vegyes a szellemi és fizikai foglalkozású szülők aránya, illetve 3 fő mondta azt, hogy a válasza információ hiányában nem tud választ adni. Azon esetekben, amikor az interjúalany nem találkozik a szülővel, az a magyarázata, hogy az adott óra óvodai időkeretek között megvalósuló (költségtérítéses) foglalkozás.

4.2.3. A foglalkozás szülői megítélése, gyerekek motiválása és kihívások

A kutatásom középpontjában állt, hogy az interjúalanyaimnak milyen információi vannak arról, hogy a szülők milyen céllal íratják be, illetve viszik külön foglalkozásra gyermeküket. A szülők a következő célokkal kezdik meg a gyermekek külön foglalkoztatását.

6. ábra: A fakultatív foglalkozások céljának szülői megítélése, n=12
(Forrás: sajtószervezés, szófelhő, www.wordart.com)

A fent látható szófelhő azt kívánja bemutatni, hogy a megkérdezett interjúalanyok milyen válaszokat adtak és adott válasz hányszor fordult elő. A legtöbb válasz a mozgás és a mozgás fejlesztésére irányul, ezt követte a kommunikáció és a figyelem javítása, majd a gyermek szocializációja és a szorongás oldás. A következőképpen nyilatkoztak az interjúalanyok a szülői motivációra vonatkozóan:

„B” interjúalany szerint *„voltak akiknek problémájuk van általában a figyelemmel és a monotónia tűréssel, de van aki csak a mozgás miatt választja.”*

„D” interjúalany *„Mindenképp azért hogy mozogjanak, levezessék a felesleges energiákat.”*

„E” interjúalany *”Sokan szeretnék, ha a gyermeküknek minél előbb az élete részévé válna a nyelv és megtanulnának minél előbb idegen nyelven és ebben az órában az is a legjobb, hogy a gyerekek játékok által tanulnak, hogy nem érzik kötelességnek a nyelvtanulást. A foglalkozásokon szókérdőíveket tanulunk, állatneveket, tárgyakat mindezt játékosan. Egyszerű mondókákat is tanulunk.”*

„I” és „K” interjúalanyom véleménye egybeesett *„Van aki felnőttként is űzi ezt a mozgásformát és szeretné hogy a gyermeke is megismerje és megszeresse.”*

„J” interjúalanyom a kommunikációs nehézségekre hívta fel a figyelmet *„Az ovis korosztálynál sokan vannak akiknél a beszéd még nehézkes, vagy beszédhiba vagy eleve a kommunikációs készség nem olyan jó a gyermeknél, illetve szorongó gyerekből is több van, vannak akiket azért hoznak el kifejezetten. Vannak olyanok is akik szórakoztató tevékenységként tekintenek rá. Mese is van, mozgás is van, kézműves rész is van. Sokan mondják jobb mint, egy játszóház. Az a motiváció hogy, a gyerek is szereti és azért járnak.”*

A szülői motiváción túl érdekelt, hogy az interjúalanyok hogyan motiválják a gyermeket. Az interjúalanyok egybehangzóan a pozitív megerősítésekre helyezik a hangsúly. „A” interjúalany a következőképpen nyilatkozott *„Én egyfolytában nagyon figyelek a gyerekekre, tudom hogy mindegyik teljesen más, és más dolgok hatnak rájuk és abszolút a dicsérettel manipulálok, jó értelemben.”*

Tárgyi eszköz is belép a motiválásba C, E, J interjúalany is hivatkozott a bábokra. „J” interjúalanyom foglalkozása kifejezetten erre is építkezik. „J” interjúalanyom szerint *„... a bábok a legmotiválóbba... Amikor belevonom őket aktívan a mesébe. Így is motiválom őket hogy csinálják ők, szerepléssel, mozgással”.*

A bábok után a zene és a hangszerek szerepe is kiemelkedő.

„D” interjúalany *„Általában zenések a foglalkozások, a zene erejét használom illetve izgalmas mozgásfejlesztő eszközökkel”* továbbá „L” interjúalany elmondása szerint *„Hangszereket használok, az mindig felkelti a figyelmet. Pl. citera, tekerő, hegedű.”*

„H” interjúalany fő motiválóként a dicséretet emelte ki. *„Konkrét eszközeim vannak, akár a matricás megoldás. Nagyon fontosnak tartom, hogy mindig a jót emelem ki, nem azt emelem ki miben voltál gyenge vagy kevésbé ügyes, hanem miben jó.”*

„K” interjúalany is a dicséretet használja *„Dicséret. Mindennek az alapja a dicséret, és a végén persze kapnak egy kis finomságot pl. szőlőcukrot.”*

A gyermekekhez kapcsolódó utolsó kérdésem annak a megismerési vágya volt, hogy vajon mi az, ami a legnagyobb kihívást jelenti az interjúalanyoknak a hozzá járó gyerekekkel kapcsolatban.

Ezen kérdésre többnyire a figyelemmel illetve a fegyellemmel, fegyelmezettséggel kapcsolatos kihívások jelentek meg. Pl:

„A” interjúalany: *„Annyira felpörgött a világunk, hogy a figyelmüket nem tudják fókuszálni.. állandóan új és új feladatokkal kell lekötöni őket.”*

„B” interjúalany *„a fegyelem.. sokszor nehéz őket „kordában” tartani és kell, hogy először „kitombolja” magát majd utána tudom elkezdni a torna fejlesztő részét, amikor már egy kicsit „elfáradt.”*

„C” interjúalany *„az egyszerű utasítások megértése. Leginkább. Meg az egyszerű gyakorlatok, egyszerű testhelyzetek megtanítása, mert például egy térdelőtámasz megtanítása is hónapok, míg megtanulják a gyerekek. Én még ilyet nem láttam. Borzasztó merevek a gyerekek. A figyelem és koncentráció javítása, ami nehezebb.”*

„D” interjúalany *„van hogy nem tudnak figyelni, esetleg amikor nem akarnak szót fogadni és kialakul a gyerekek között egy civakodás.”*

„E” interjúalany *„A legnehezebb összpontosítani a figyelmüket és hogy hosszabb távon tudjanak figyelni, ne kalandozzanak el túl korán. Ez a legnehezebb, hogy ha egy valaki elkalandozik, mehet utána a többi és vissza kell hozni őket a foglalkozásba.”* „L” interjúalany szerint *„Néha elkalandoznak, de kordában lehet tartani őket.”* „K” interjúalany *„Az órákon előfordul, hogy rendet próbálnak bontani vagy elszaladgálnak, olyankor határozottan visszairányítom őket. Ennél nagyobb dolog nem igazán kerül elő.”*

„F” interjúalany nem kötött a gyermekekhez köthető kihívást, számára az intézményes keretek okoznak problémát. Pl. *„Az intézmények által biztosított helyek kicsisége. Az hogy ott nem tudsz megvalósítani differenciáltan egy csoportbontást. Továbbá nekem az nehézség, hogy mikor kivehető, milyen állapotú, milyen tiszta, tehát az intézményes körülmények.”*

„H” interjúalany így fogalmazta meg számára a nehézséget *„Első körben a szülők a legnagyobb kihívás. Nincsenek következetes nevelési elvek. Ez meglátszik a gyerek viselkedésén és a szülő tőlem várja, hogy neveljem. Ez nagyon nehéz..”*

„J” interjúalany számára a csoport változékonysága és az ehhez köthető koncentrációs képesség okoz megoldandó feladatot, mely alkalmaént a kreativitását mozgatja meg. *„Nekem az amikor sok az új. Az újak mindent akarnak egyszerre, látni, mozogni, mindent. A komplexitásból szeretnének mindent és a mesét ilyenkor nekik előadni nehezebb. A figyelmet megragadni és megtalálni. Olyankor nekem is rugalmasan kell kezelnem a helyzetet és át kell alakítanom a dolgokat.”*

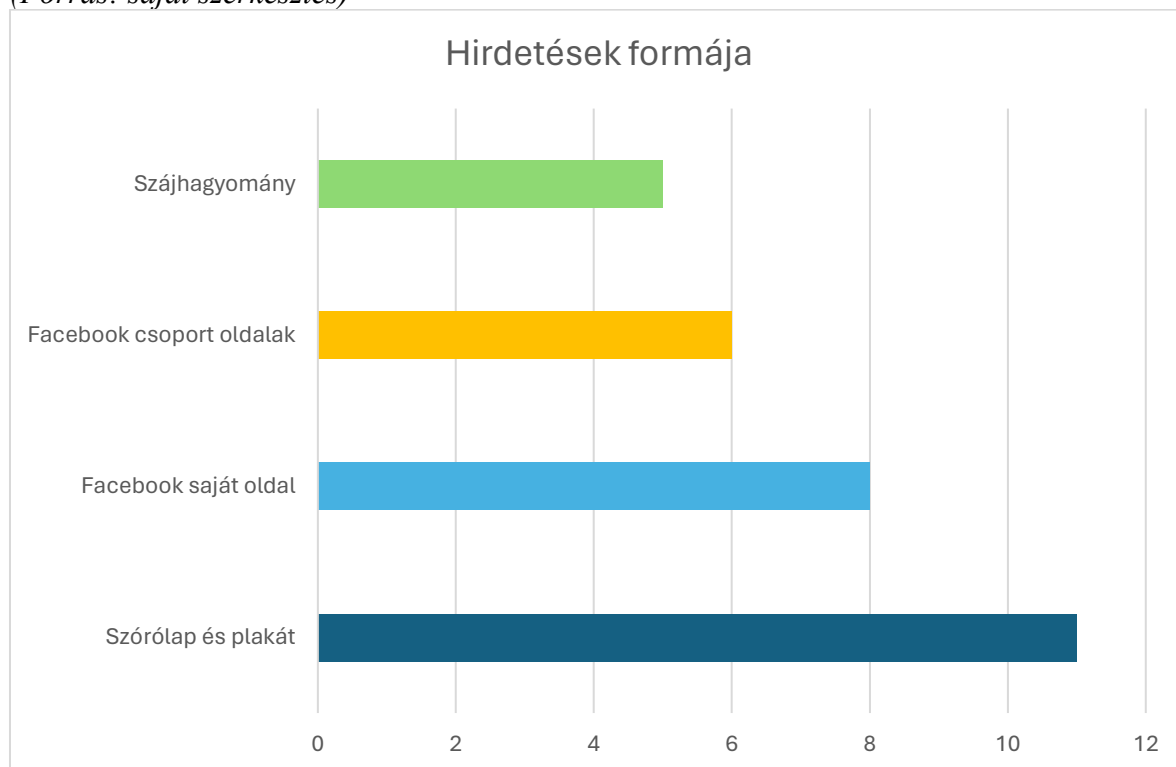
4.2.4. Az interjúalanyok elérhetősége és kívánságai

A foglalkozások ismertsége, nyilvánossága egy fontos szempont annak érdekében, hogy a célcsoport elérésre kerüljön. Az óraadók közül 4-en mondták, hogy nem hirdetnek a közösségi médiában, a fennmaradó 8 interjúalany viszont aktívan használja a facebook-ot. „A” interjúalany szerint a legcélravezetőbb a *„Social media és a szóhagyomány. Saját hírfolyam, helyi csoportok és kb. ennyi, de inkább egymásnak mondják. Szerintem ez a mai napig úgy megy mint, a piacos kofáknál, hogy a média az valami, de úgy fog megnőni a vendégkör, ha egymásnak ajánlják az emberek, mert az személyes. Személyes tapasztalaton alapuló. Én így gondolom, meg ezt tapasztalom.”*

„E” interjúalany elmondta, hogy *„a foglalkozásokat facebookon, csoportokban hirdetem illetve saját facebook oldalamon. Szoktam plakátokat kihelyezni, főleg boltokban, az óvodákban nem lehet kitenni sajnos.”*

Az interjúalanyok többen hivatkoztak a szórólap és plakátos kihelyezés nehézségeire, mint például „F” interjúalany *„plakátot nyomtatok, amit megpróbálok kihelyezni több helyre. Egyébként nehézség a hirdetésekkel kapcsolatban, hogy az intézmények nem rakják ki a plakátokat. A vegyesboltba kiteheted, de az óvodában nem, ahol az igazi célcsoport van.”*

7. ábra: Az interjúalanyok által használt hirdetési platformok, n=12
(Forrás: saját szerkesztés)

A válaszok alapján az interjúalanyok nagy döntő többsége, vagyis 11 fő a papír alapú hirdetést aktívan használja. 8 interjúalany mondta, hogy használja saját Facebook csatornáját, illetve 6-an hivatkoztak a Facebook csoportokban való hirdetésre. 5 fő említette a szájhagyományt, viszont a mai világban csak erre a hirdetési módra támaszkodni nem lehet.

A témakörhöz tartozó kérdés volt, annak a vizsgálatára, hogy van-e olyan személy, akivel az interjúalany mint foglalkozástartó együttműködik. Az interjúalanyok közül 4-en mondták (A, I, L, K) hogy szorosan nem dolgoznak össze senkivel, a terembérléssel kapcsolatban szükséges az egyeztetés. A fennmaradt 8 fő pedig saját központban dolgozik, ahol a foglalkozást tartó tagok egymással tudnak szakmailag értekezni.

„B” interjúalany *„a stúdió ahol dolgozom, egymásnak is tudunk küldeni gyermeket, ha speciális szakember kell.”*

„C” interjúalany *„Logopédussal és a fejlesztőkkel. Pl. akik az autistákat fejlesztik, ő is mozgásfejlesztést is csinál. velük szoktam konzultálni.”*

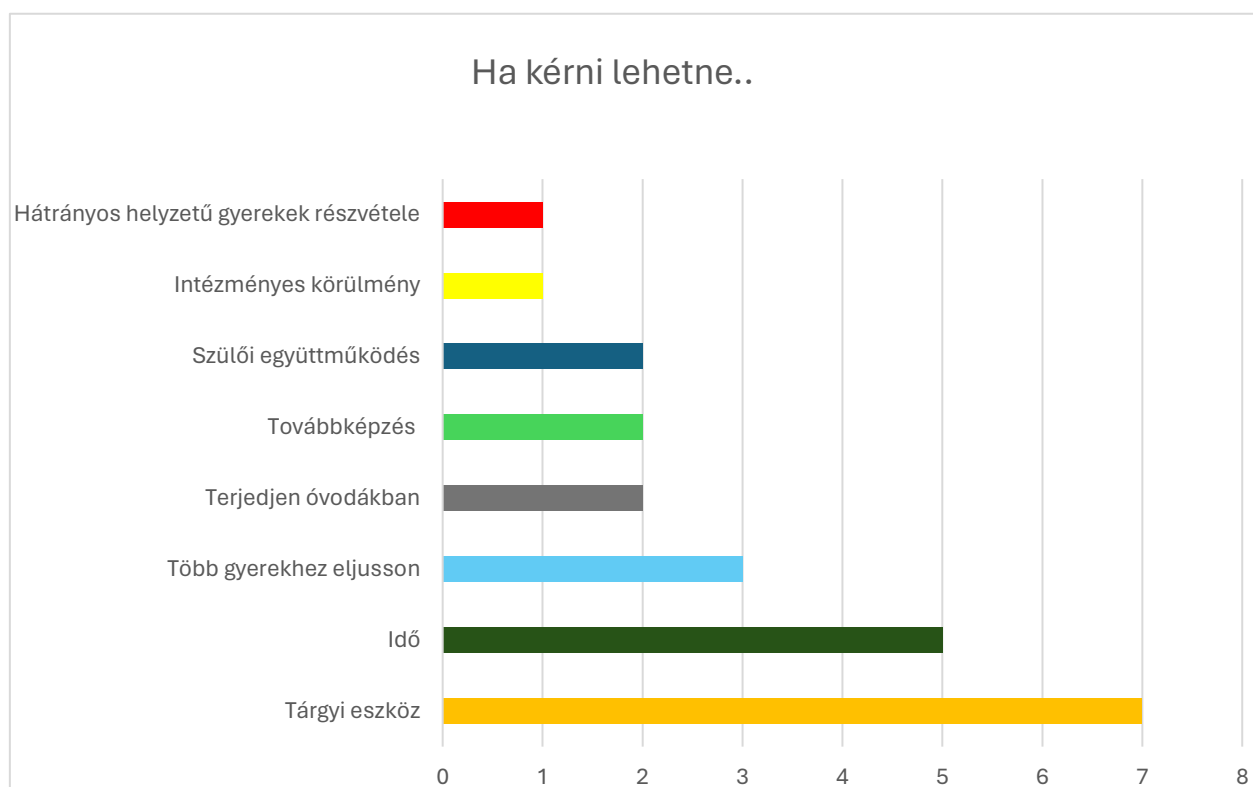
„D” interjúalany a bérlési kérdéskört említette *„igen együtt bérlünk helyet.”*

„E” interjúalany *„van egy csapat akivel együtt dolgozunk többen. Közösén hozunk meg fontos döntéseket esetleg szakmai tanácsokat adunk egymásnak.”*

„F” interjúalany *„Az óvodavezetők/intézményvezetők hiszen tőlük bérlöd a termet. Velük beszéled meg a beosztást mikor mehetsz stb.)”*

Az interjú utolsó, záró kérdésére adott válaszokat foglalja össze a 8.ábra. A kapott válaszok azt mutatják, hogy mi az a személyes kívánság, amire vágyik az interjúalany a munkájához köthetően.

8. ábra: A megkérdezettek munkához kapcsolódó kívánságainak kategóriái, n=12
(Forrás: saját szerkesztés)

Az interjúalanyok közül 7-en mondták azt, hogy a munkájukat nagyban segítené, ha több tárgyi eszközük lenne. Az idő tényező 5 interjúalany esetében jelent meg. Fontos szempont 2 óraadó esetén, hogy az óvodákba is jusson el a foglalkozás lehetősége. A továbbképzési vágyak 2 embernél jelentek meg. Hiányként merül fel a szülői együttműködés 2 interjúalanyánál. 1 interjúalany említette, az intézményes körülmények javítására vonatkozó vágyát és 1 óraadó szeretné, ha olyan gyerekek is eljutnának, akik nincsenek olyan jó helyzetben.

5. Következtetések és javaslatok

A kutatás alapvető célja az volt, hogy felderítsem, hogy milyen foglalkozások érhetőek el az óvodás korú gyermekek számára Gyöngyösön és hogy a szocioökonómikus tényezők miként befolyásolják a foglalkozások igénybevételét.

A kutatásom során 3 hipotézist fogalmaztam meg. A következőkben kívánom a hipotéziseket igazolni vagy cáfolni a kutatás eredményének fényében.

(H1) Első hipotézis:

1. A gyöngyösi óvodásoknak szóló mentális- és mozgásfejlesztő foglalkozások fakultatív jellegűek és költségtérítések, ezáltal a helyi hátrányos helyzetben lévő gyermekek ezeket a programokat nem érik el.

A dokumentumelemzés rávilágított arra, hogy a tagóvodákban elérhető foglalkozások szülői igény alapján vehetők igénybe, tehát ezek fizetős foglalkozások. A hátrányos helyzetű gyermekek a költségtérítéssel foglalkozásokból kiszorulnak, nem tudják igénybe venni, hiába szeretnének járni.

Az interjúk kutatás által számszerűsíthető adatokat kaptam az árak tekintetében. 5 interjúalany 2500 Ft/alkalom, 2 interjúalany 2000 Ft/alkalom illetve további 2 interjúalany jelölte meg az 1000 Ft/alkalom árat. 1 válaszadó tartja az óráit 3000 Ft-ért és 1 válaszadó 1500 Ft-ért. Havi szinten a külön óra egyéni igény alapján tehát 4.000 Ft - 12.000 Ft plusz költséget jelent a családok számára. Egy foglalkozás szerepel a mintában, ami karitatívabb jellegű, ahol negyedéves tagdíjat kell fizetni. Számszerűsítve, ez utóbbi foglalkozásnál a negyedéves ár megfelel az átlag óradíj egy alkalmára levetítve.

A hipotézis bebizonyosodott, miszerint a gyöngyösi óvodásoknak szóló mentális- és mozgásfejlesztő foglalkozások fakultatív jellegűek és költségtérítések, ezáltal a helyi hátrányos helyzetben lévő gyermekek ezeket a programokat nem érik el.

(H2) Második hipotézis:

2. A fakultatív foglalkozásokra járó gyermekek szocioökonómiai helyzete az átlagnál magasabb.

A dokumentumelemzés az óvodák fakultatív programjait tekintve az egyéni szülői igényre hivatkozik. A szülő egyéni választása, hogy gyermekét milyen jellegű és milyen árú foglalkozásra íratja be. A dokumentumelemzés megmutatta, hogy a hátrányos helyzetű

családokban nagy problémát jelent a motiváció hiánya saját munkásságuk szempontjából is, így felmerül annak a problémája is, hogy a gyermekek oktatásával és fejlesztésével is csekély a foglalkozás és a ráfordított energia.

Az interjúkutatás alátámasztotta, hogy a foglalkozásokat a családok főként autóval közelítik meg, ami feltételezi a jobb anyagi körülményeket. A résztvevő gyermekek a környező falvakból érkeznek a foglalkozásokra, a legtöbbet említett települések: Gyöngyössolymos, Abasár, Mátrafüred és Gyöngyöstarján.

A szülők foglalkozásának meghatározásánál viszont nem állítható az, hogy csak a szellemi foglalkozású szülők vinnék a gyermeküket fakultatív foglalkozásokra. Az interjúalanyok elmondása alapján „vegyes”, vagyis fizikai és szellemi foglalkozású szülők is viszik gyermekeiket külön foglalkozásokra.

Az interjúalanyok által adott válaszok alapján 5 fő mondta azt, hogy a hozzá járó gyermekek szülei szellemi foglalkozásúak, 4 fő szerint vegyes a szellemi és fizikai foglalkozású szülők aránya, illetve 3 fő mondta azt, hogy a válasza információ hiányában nem tud választ adni.

A hipotézis bebizonyosodott, ugyanis az eredmények arra engednek következtetni, hogy azok a szülők viszik a gyermeküket külön foglalkozásra, akiknek a szociökönómiai helyzete az átlagnál magasabb.

(H3) Harmadik hipotézis:

3. Az óvodás korosztálynak szánt fakultatív foglalkozások a készségek fejlesztése által az iskolára való felkészítést szolgálja.

A tagóvodák széleskörű programokkal kívánják az óvodás gyermekek készségeit és képességeit fejleszteni, ami már alapot ad az iskolai felkészüléshez. Kétség kívül hátránnyal indulhatnak azok a gyerekek, akik speciális nevelési igényűek, esetleg valamilyen nyelvi, szellemi, mozgásfejlődési állapotokkal élnek illetve hátrányos helyzetűek. Az óvodák különös figyelmet fordítanak a speciális igényű és hátrányos helyzetű gyermekek integrációjára és a speciális fejlesztő foglalkozásokra óvodai időn belül.

Az interjúalanyok elmondása alapján a hozzájuk járó gyermekeket főként preventív jelleggel viszik a szülők. Több interjúalany kiemelte, hogy a külön foglalkozásra járó gyermekek hasznára válnak az iskolában a foglalkozáson megszerzett tapasztalatok, új ingerek.

A hipotézis nem került bizonyításra, ugyanis a dokumentumelemzés nem tér ki arra, hogy a fakultatív foglalkozások az iskolai felkészítést szolgálják-e vagy inkább lehetőséget kínálnak a szülő részére, hogy merre orientálódjon gyermeke. Az interjúkutatás eredményei nem támasztják alá azt a tényt, hogy a foglalkozások az iskolára való felkészítést segítik.

Javaslatok

Mint emberi erőforrás tanácsadó fontosnak tartom, hogy az óvoda-iskola átmenet minél gördülékenyebb legyen. Sok esetben az óvodai vegyes korosztályú csoport nem teszi lehetővé azt, hogy speciális iskolára hangoló feladatokat gyakoroljanak a gyerekek, mivel a csoporton belüli foglalkozási igények eltérőek, az óvodai pedagóguslétszám pedig alacsony. Sok esetben fordul a szülő iskolafelkészítő szakemberekhez és íratja be gyermekét külön órára. Természetesen ezt sem teheti meg minden család, ezért tartom fontosnak, hogy minél szélesebb körben szükséges az óvoda-iskola átmenettel foglalkozni, bevonva az intézményeket és a szülőket is. Egy jó kezdeményezés lehet, az óvoda-iskola átmenetet segítő családi délután, információs napok, programok, rendezvények szervezése.

Érdemes lenne kialakítani, egy szakemberekből álló információs hálózatot, ahol a szülők illetve intézmények is informálódni tudnának a különböző foglalkozások felől. Úgy vélem, a pedagógusok továbbképzése is sikereket hozhat mind a gyermek mind a pedagógus szakmai karrierje szempontjából és új perspektívákat nyithat.

Az önkormányzatoknak is érdemes folyamatosan kutatni az újabb pályázati lehetőségeket, hogy az egyenlőtlenségek csökkenjenek és pl. legyen egy keretösszege az óvodáknak a hátrányos helyzetű gyermekek részére, melyet a fakultatív foglalkozások fordíthat.

Így a pénzbeli (pályázati) támogatással a rossz anyagi körülmények között élő gyermekek is részesei lehetnének a készségfejlesztő foglalkozásoknak.

Úgy gondolom, hogy csoportos összefogással mind az egyenlőtlenségek is finomíthatóak illetve az állandóan változó világhoz alkalmazkodni kell, ezáltal új irányvonalakat kell megragadni mind az oktatás-fejlesztés mind a diszkrimináció leküzdése érdekében.

6. Összefoglalás

Diplomamunkám az óvodás korúaknak szóló lehetőségeket kívánja bemutatni a nekik szóló foglalkozások tükrében. A szakirodalmi betekintés képet kíván adni a korosztály legfontosabb jellemzőiről és a legfontosabb szocializációs közegekről, illetve a vizsgált kutatás helyszínéről. A kutatás azt vizsgálja, hogy az óvodákban elérhető foglalkozásokon túl, milyen egyéb fakultatív készségfejlesztő órák vehetők igénybe.

Kutatási módszereim közül a dokumentumelemzés hozzásegített ahhoz, hogy pontosabb képet kapjak a gyöngyösi óvodás korú gyermekek intézményes ellátásáról, körülményeiről és lehetőségeiről. Vizsgálom továbbá a család és a közvetlen környezet hatását az egészséges gyermeki fejlődés szemszögéből.

Az interjúkutatás során a fakultatív foglalkozások jellemzőit tártam fel, továbbá a szolgáltatást igénybe vevő gyermekek szocioökonómikus helyzetét vizsgáltam. Arra a kérdésre kerestem a választ, hogy kik járnak a foglalkozásra és milyen céllal teszik azt. Fontosnak tartottam, hogy a foglalkozások célját is felderítsem, illetve, hogy a szülőket mi motiválja arra, hogy gyermeküket külön órákra vigyék.

A vizsgálat eredményei alátámasztották, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek a család rossz szociális helyzete által a fakultatív foglalkozásokon nem tudnak részt venni. A külön foglalkozások inkább a jobb anyagi körülmények között élő gyermekek részére szólnak. Az interjúkutatás eredményei nem támasztják alá azt a tényt, hogy a foglalkozások az iskolára való felkészítést szolgálnák, de nem vethető el az a tény, hogy azokat a készségeket és a képességeket fejlesztik, melyet az iskolában kamatoztatni tud majd.

Irodalomjegyzék

Szakirodalom

A. Giddens (2003): Szociológia. Osiris Kiadó. pp. 379-385.

Balogh L. (2007): Elméleti Kiindulási Pontok Tehetséggondozó Programokhoz. A Nemzeti Tehetségsegítő Tanács. 2007. Január 5-6-I Tanácskozásához) Letöltés dátuma: 2024. 04. 01. forrás: Balogh László: Elméleti Kiindulási Pontok Tehetséggondozó Programokhoz (Gyongyhalaszat.Hu)

Berta Judit, Csabai Krisztina (2014) Szocializáció gyermek- és serdülőkorban, Elakadások, zavarok és kibontakozás

Bodonyi E., Busi E., Hegedűs J., Magyar E., Vizely Á., (2006): Család, gyerek, társadalom. Bölcsész Konzorcium. p. 9.

Fleisz-Gyurcsik A. (2022): Hogyan vélekednek a szülők az óvoda–iskola átmenet főbb kérdéseiről? Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat. 10. évf., 4. szám pp. 50–76. Letöltés dátuma: 2024. 04. 01. forrás: <https://doi.org/10.31074/gyntf.2022.4.50.76>

G. M. Manas (2020): A study on childhood development in early stage. Scholarly Research Journal for Interdisciplinary Studies. Online ISSN 2278-8808. Peer Reviewed & Refereed Journal, May-June, 2020, vol- 7/59. Letöltés dátuma: 2024.04.19. forrás: (PDF) A STUDY ON CHILDHOOD DEVELOPMENT IN EARLY STAGE (researchgate.net)

G.T. Henry., D. K. Rickman (2007): Do peers influence children's skill development in preschool? Economics of Education Review, Volume 26, Issue 1, February 2007, pp.100-112. <https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2005.09.006>

J. Koifman (2022): Special Education for Gifted Children.US-Chine Education Review A, Nov-Dec 2022, Vol. 12, No. 6. pp.231-237. DOI:[10.17265/2161-623X/2022.06.003](https://doi.org/10.17265/2161-623X/2022.06.003)

Józsa K. (2016): Kihívások és lehetőségek az óvodai fejlesztésben. Iskolakultúra, 26. évfolyam, 2016/4. szám. pp.59-74. DOI: [10.17543/ISKKULT.2016.4.59](https://doi.org/10.17543/ISKKULT.2016.4.59)

K.J. Sibi (2020): Sigmund Freud and psychoanalytic theory. Shivprasad Sadanand Jaiswal College. letöltés ideje: 2024. 03.23. forrás: [\(PDF\) SIGMUND FREUD AND PSYCHOANALYTIC THEORY \(researchgate.net\)](#)

M. Mavrić., M. Fetić (2022): PRESCHOOL EDUCATION IN EUROPE. International Journal of Early Childhood Special Education (INT-JECS). ISSN: 1308-5581 Vol 14, Issue 03. 2022. Letöltés dátuma: 2024.04.19. forrás: [\(PDF\) PRESCHOOL EDUCATION IN EUROPE \(researchgate.net\)](#)

Marosi I. (2013): A Családi Szocializáció Szerepe Az Y Generáció Cél- És Eszköztételeiben pp. 25-258. letöltés ideje: 2024. 03.24. forrás: [vikek_018_019_251-258.pdf \(u-szeged.hu\)](#)

Mező K. (2018): A kora gyermekkori családi nevelés hatása az érzelmi intelligencia kialakulására és fejlődésére. In: Vargáné, Nagy Anikó (szerk.) Családi nevelés 3. Debrecen, Magyarország : Didakt Kft. pp. 43-59. ISBN 978-615-5212-44-4. letöltés ideje: 2024. 02.02. forrás: [A kora gyermekkori családi nevelés hatása az érzelmi intelligencia kialakulására és fejlődésére | katalin mező - academia.edu](#)

R.C. Atkinson., E. Hilgard (2005): Pszichológia. Osiris kiadó. Harmadik átdolgozott kiadás. pp. 99-103.

Radványi K. (2013): Legbelső Kör: A Család. Elte Eötvös Kiadó, Budapest 2013. p. 20-25. letöltés ideje: 2024. 03.17. forrás: [radvanyi001-014.qxp \(eltereader.hu\)](#)

Suhajda Cs. J., Kovács M., Ercsey-Orbán M. (2022) - A szülők szerepe és lehetőségei a pályaorientáció folyamatában. Családbarát ország, EG-00140-003/2021. pp. 16-19.

Vajda Zs. (2014): A gyermek pszichológiai fejlődése. Budapest: Saxum Kiadó. pp. 113-118.

Vajda Zs., Kósa É. (2005): Neveléslélektan, 2005. pp. 159-163.

Varga L. (2011): A legokosabb befektetés. Training and practice Volume 9. Issue 1-2/2011. pp. 5-20. Letöltés időpontja: 2024.13.12. [Magiszter 9. évf. 4. sz. \(2011. tél\) \(oszk.hu\)](#)

Egyéb források:

European Education Area(EEA) honlapja: Early childhood education and care initiatives.
letöltés ideje: 2024. 04.14 forrás: [Early childhood education and care initiatives | European Education Area \(europa.eu\)](#)

Gyöngyös Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiája letöltés ideje: 2024.03.01. forrás: [Fvs-Gyongyos.Pdf](#)

Gyöngyös Város honlapja: [Stratégiák És Konceptiók - Gyöngyös \(Gyongyos.Hu\)](#)

Gyöngyös Város Óvodái Pedagógiai Program (2024) letöltés ideje: 2024. 02.01. forrás: [Letöltések :: Gyöngyös Város Óvodái \(Webnode.Hu\)](#)

Gyöngyös Város Önkormányzatának Kulturális Konceptiója (2024-2028) letöltés ideje: 2024. 02.01. forrás: [Stratégiák És Konceptiók - Gyöngyös \(Gyongyos.Hu\)](#)

Gyöngyös Város Önkormányzatának Sportfejlesztési Konceptiója (2017-2022) letöltés ideje: 2024. 02.01. forrás: [Stratégiák És Konceptiók - Gyöngyös \(Gyongyos.Hu\)](#)

Gyöngyös Városi Önkormányzat - Helyi Esélyegyenlőségi Program (2023) letöltés ideje: 2024. 02.01. forrás: [Stratégiák És Konceptiók - Gyöngyös \(Gyongyos.Hu\)](#)

Gyöngyös Városi Önkormányzat Gyermekevédelmi Konceptiója (2020-2024) letöltés ideje: 2024. 02.01. forrás: [Stratégiák És Konceptiók - Gyöngyös \(Gyongyos.Hu\)](#)

Gyöngyös Városi Önkormányzat: Ifjúsági Konceptió (2023-2027) letöltés ideje: 2024. 02.01. forrás: [Stratégiák És Konceptiók - Gyöngyös \(Gyongyos.Hu\)](#)

Gyöngyösi Petőfi Sándor Egységes Gyógypedagógia Módszertani Intézmény honlapja: (Petofiegymi.Hu) Dokumentumok - Gyöngyösi Petőfi Sándor Egységes Gyógypedagógiai Módszertani letöltés ideje: 2024. 03.01. forrás: [Stratégiák És Konceptiók - Gyöngyös \(Gyongyos.Hu\)](#)

Koltói L. (2013): Pedagógiai pszichológia jegyzet óvodapedagógusoknak. letöltés ideje: 2024. 02.22. forrás: [Pedagógiai pszichológia jegyzet óvodapedagógusoknak \(jgypk.hu\)](#)

Meskó N. (2013): A gyermekek megismerésének új módszerei letöltés ideje: 2024. 02.22.
forrás: 3.2. A pszichoszociális fejlődés elmélete (pte.hu)

Mező K. (2021): Egyéni fejlesztés, személyre szabott nevelés részlet letöltés ideje: 2024.
02.01. forrás: Tehetségígéreték azonosítása és fejlesztése | Ovonok.hu

Jogszabályok

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről Köznevel. Tv. - 2011. Évi CXC. Törvény A
Nemzeti Köznevelésről - Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye (Jogtar.Hu)

363/2012. (XII. 17.) Korm. Rendelet Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról (2013) -
Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye (Jogtar.Hu)

Táblázatok és ábrák jegyzéke

1. táblázat: Gyöngyös lakónépességének száma(fő) és a változás aránya	22
2. táblázat: Gyöngyös állandó népessége nemek és korosztályok alapján	23
3. táblázat: Öregedési index változása	23
4. táblázat: Nyilvántartott álláskereső nem szerinti megoszlása évenkénti bontásban	24
5. táblázat: HH és HHH óvodás korú gyermekek száma és aránya évenkénti bontásban	24
6. táblázat: Óvodák csoport és gyermekszám adatai éves bontásban.....	25
7. táblázat: Óvodai összlétszám SNI, HH/HHH gyereklétszámmal	26
8. táblázat: Óvodai költségterítéses foglalkozások	40
9. táblázat: Gyöngyösi Óvodák Tehetséggondozó programjai.....	41
10. táblázat: Nem önkormányzati fenntartású óvodák adatai.....	42
11. táblázat: Óvodák tornatermei méret alapján saját szerkesztés	43
12. táblázat: Gyöngyös Város Óvodái tagóvodáinak gyermeklétszáma,	44
1. ábra: Gyöngyös város 4 szegregátuma (Duranda, Bihari út, Püspöki út és a Harmadosztály)	20
2. ábra: Gyöngyös város tagóvodái	39
3. ábra: Foglalkozások ára/alkalom, n=12	49
4. ábra: Gyöngyös és térsége térkép	50
5. ábra: A szülők foglalkozásának megítélése az interjúalanyok által, n=12	52
6. ábra: A fakultatív foglalkozások céljának szülői megítélése, n=12	53
7. ábra: Az interjúalanyok által használt hirdetési platformok, n=12	56
8. ábra: A megkérdezettek munkához kapcsolódó kívánságainak kategóriái, n=12	58

Mellékletek

1. sz. melléklet: A dokumentumelemzés szempontrendszer

A dokumentum elemzése során a következő szempontokat vizsgáltam:

- A 3-6 éves gyermekek milyen ellátásban részesülhetnek Gyöngyösön?
- Milyen intézmények állnak rendelkezésre?
- Milyen emberi és tárgyi erőforrással működnek?
- Mekkora a befogadóképessége?
- Milyen programok vannak az óvodákban?
- Milyen mozgáshoz köthető, vizuális és kulturális fejlődési lehetőségek érhetőek el a 3-6 éves korosztály részére?
- Milyen fakultatív programlehetőségek vannak?
- A hátrányos helyzetű gyermekeknek előtt milyen lehetőségek állnak?

2. sz. melléklet: Interjú kérdések

1. Kérlek mesélj magadról (ki vagy, milyen végzettséged van, milyen foglalkozásokat tartasz)
2. A foglalkozásaid milyen korcsoportnak szólnak? Hány éves gyermekek járnak a foglalkozásaidra?
3. Mi a célod a foglalkozásokkal? Milyen előnyei vannak a foglalkozásodnak a gyermek fejlődésére való tekintettel? Milyen eredményeket szeretnél elérni a gyerekekkel?
4. Hol tartod a foglalkozásokat? (város, falu megnevezése)
5. Milyen településekről járnak hozzád a foglalkozásodra? Van információd, hogy milyen közlekedési eszközzel közelítenek meg téged?
6. Milyen rendszerességgel tartod a foglalkozásokat?
7. Mennyibe kerül nálad egy foglalkozás?
8. Mit tudsz elmondania szülők összetételéről? (iskolai végzettség, foglalkozás→fizikai-szellemi)
9. A gyerekeket milyen célzattal viszik el hozzád a szülők?
10. A hozzád járó gyerekek kapcsán számodra mi a legnagyobb kihívás?
11. Milyen eszközökkel/módszerekkel tudod motiválni a gyermekeket?
12. Milyen hirdetési platformokat használsz? Honnan értesülhetnek a Te működésedről a szülők?
13. Vannak olyan személyek, akikkel szorosan együttműködsz? Milyen jellegű az együttműködés?
14. Ha lehetne 3 kívánságod, mi lenne az, amit a munkádhoz kérnél?

3. sz. melléklet: Tartalmi kivonat

Tartalmi kivonat

Kisgyermek felkészítése az oktatásra a gyöngyösi óvodás korúaknak szóló foglalkozások tükrében

Falcsik-Rábaközi Rita

Emberi erőforrás tanácsadó mesterképzési szak, levelező tagozat
Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet

Belső témavezető: Dr. Suhajda Csilla Judit, egyetemi docens,
Agrár- és Élelmiszergazdasági Intézet,
Nemzetközi-szabályozási és Gazdasági Jogi Tanszék

Társadalmi szinten az oktatás szerepe alapvető fontosságú. Toborzóként rengeteg emberrel kerülök kapcsolatba Gyöngyös és környékén. Ezáltal nap mint nap szembesülök azzal a problémával, hogy nagyon sok olyan fiatal (18-25 éves) van a munkaerőpiacon, aki nem rendelkezik megfelelő szaktudással. Meggyőződésem hogy, az élet minden területén alulról kell fokozatosan építkezni. A gyermek első és legmeghatározóbb színtere a család, ahova született, majd ezt követi az óvoda, illetve később az általános iskola. A legszenzitívebb időszak a 3-6 éves kor, ezért dolgozatom fókuszában ez az alapozó időszak áll.

Kutatásom során arra keresem a választ, hogy a különböző színterek (család, óvoda, külön foglalkozások) miként formálják a kisgyermek személyiségét és fejlődését. Az óvodák által kínált foglalkozások és a külön fakultatív lehetőségek elérhetősége fontos szempont az egyéni fejlődésben, és azt is vizsgálni kívánom, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek elérik-e ezeket a szolgáltatásokat.

Vizsgálatom helyszíne egyben lakóhelyem is, így igen közel áll hozzám. Gyöngyös és környékén sok hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű család él és jellemző a többgenerációs munkanélküliség, valamint annak átörökítése. E tekintetben kiemelkedő szempont a hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekeknek az oktatásba való integrálása, illetve, hogy minél tovább bennmaradjanak az oktatási rendszerben, lehetőleg addig, amíg szakmát nem szereznek.

Dolgozatomban azt vizsgálom, hogy milyen mozgásos vagy komplex foglalkozások állnak rendelkezésre a 3-6 éves korosztály számára Gyöngyösön. A város nem rendelkezik magánóvodákkal, így kizárólagosan a helyi önkormányzati óvodák adataira támaszkodom. A vizsgálatom során azt kívántam kutatni, hogy az alap óvodai foglalkozásokon túl milyen egyéb lehetőségek állnak rendelkezésre, hogy a gyermekek készségei, képességei fejlődjenek ebben a korszakban. Nagyon fontosnak tartom, hogy a különböző foglalkozásokat mindenki egyenlő mértékben érje el. Hiszen, ha már az óvodában elkezdődik a lemaradás, előfordulhat, hogy az óvoda-iskola átmenet nagy nehézségeket ró a gyermekre. A sorozatos kudarcok és a támogató háttér hiánya oda vezethet, hogy a gyermek a 8 általános iskolai ismereteket megszerzi, de nem érez motivációt arra, hogy folytassa tanulmányait. Sok esetben azonban már az általános iskolai tanulmányok befejezése is akadályba ütközik, ugyanis alapvető problémaként jelenik meg az iskolába való bejárás, a nyugodt családi környezet hiánya és az otthoni tanulás ellehetetlenülése a rossz környezeti adottságok következtében. Az aluliskolázottság a szegénység előszobája, ugyanis megfelelő képzettség hiányában a munkavállalási esélyek is romlanak. A munkanélküliség pedig nemcsak az egyén, hanem a társadalom szempontjából is probléma.

Dolgozatomban elsőként a szakirodalmi áttekintés által kívánom bemutatni a koragyermekkor főbb jellemzőit és korszakhoz köthető legfontosabb állomások fejlesztő hatását. Ezt követően bemutatom a kutatás helyszínét Gyöngyöst, földrajzi-gazdasági és társadalmi szempontból.

Kutatási módszereim közül a dokumentumelemzés hozzásegített, hogy pontosabb képet kapjak a gyöngyösi óvoda korú gyermekek intézményes ellátásáról, körülményeiről, lehetőségeiről ifjúságnevelési, szociális szempontból.

Az interjúkutatás során a fakultatív foglalkozásokat vizsgáltam, azon belül a foglalkozások jellegét, „fejlesztő hatását”, a szocioökonómikus tényezőket illetve a foglalkozások mögött álló szülői motivációt. Arra a kérdésre kerestem a választ, hogy kik járnak a foglalkozásra és milyen céllal teszik azt. Milyen pozitívumai vannak a foglalkozásoknak illetve milyen céllal viszik a szülők a gyermekeket fakultatív foglalkozásokra. Dolgozatom záró részében javaslatokat fogalmazok meg illetve újabb kérdéseket a további kutatásokra vonatkozóan.

Dolgozatom által betekintést nyerhetünk a gyöngyösi 3-6 éves gyermekek részére szóló fejlesztési lehetőségekről illetve a szükségességéről, amit az interjúkutatásom is alátámaszt. A szülőknek igényük van arra, hogy az óvodai évek alatt, az óvodai foglalkozásokon túl, „külső segítséggel” fejlesszék gyermekük készségeit, képességeit. Tapasztalataim alapján a gyermekek korai fejlesztése és az iskolára való felkészítése kevés

hangsúlyt kap a mindennapokban, a szakpolitikai és a térségi döntésekben. Emberi erőforrás tanácsadóként dolgozatom révén szeretném ráirányítani a figyelmet erre a témára, hiszen az, hogy az iskola első éveiben a gyermek hogyan tud alkalmazkodni a változásokhoz, az egész életére és életpályájára kihathat.

NYILATKOZAT

a diplomadolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Falcsik-Rábaközi Rita
A Hallgató Neptun kódja: HD9V3L
A dolgozat címe: Kisgyermek felkészítése az oktatásra a
gyöngyösi óvodás korúaknak szóló foglalkozások
tükrében
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: Agrár- és Élelmiszergazdasági Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Nemzetközi-szabályozási és Gazdasági Jogi Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott diplomadolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlant állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: Gyöngyössolymos, 2024. 04. 21.

Falcsik-Rábaközi Rita
Hallgató aláírása

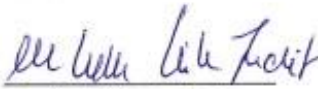
NYILATKOZAT

Falcsik-Rábaközi Rita (hallgató Neptun azonosítója: HD9V3L) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a diplomadolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A diplomadolgozatot a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*2}

Kelt: 2024 év 04. hó 19. nap

belső konzulens

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.